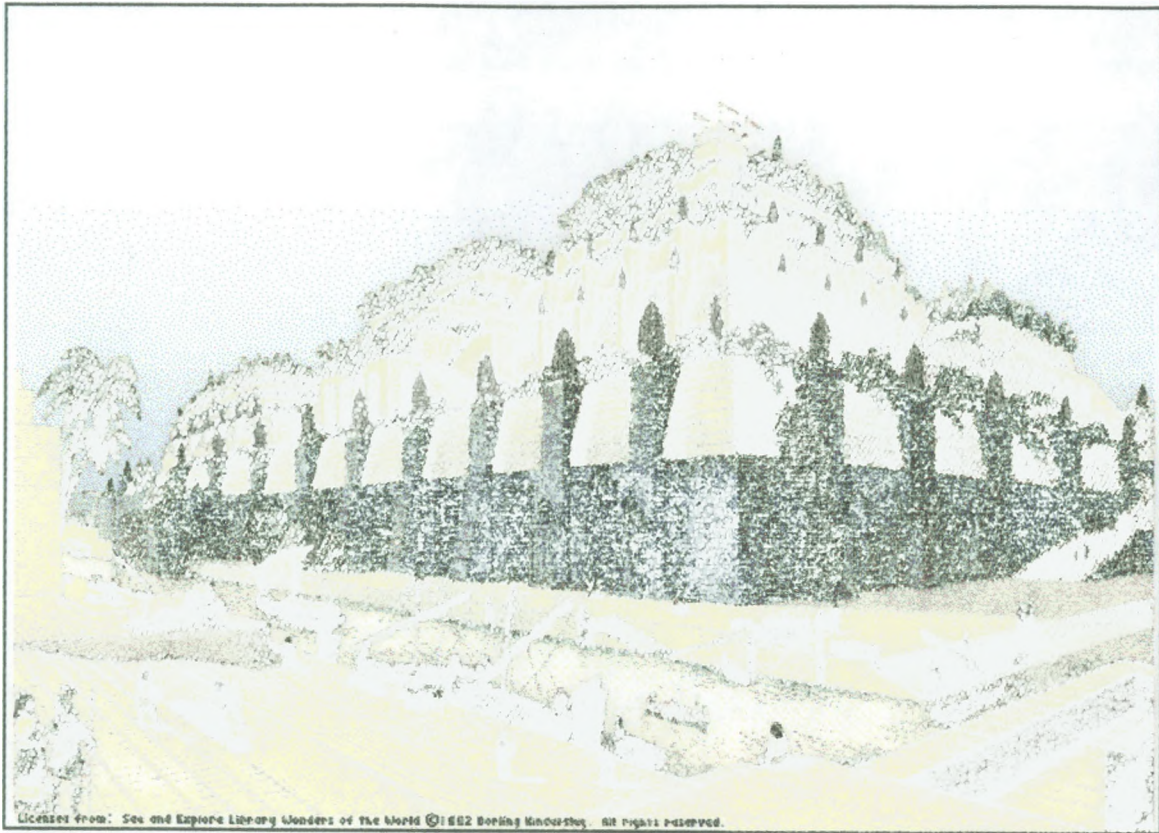

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

Licensed from: See and Explore Library Wonders of the World © 2002 Dorling Kindersley. All rights reserved.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

ΘΕΜΑ: ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΕΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ:
ΓΡΟΜΠΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ

ΕΛΛ. ΠΕΡΙΣΤΑΣΕΩΝ
ΠΕΡΙ ΟΘΗΚΗ
Αναρ. Εισαγωγής - Γ.Π.Ε.

ΕΠΙΜΕΛΕΤΗΣ:
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΧΑΝΗΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΧΑΝΗΣ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΡΑΧΑΝΗΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Γνωρίζοντας πόσο σημαντική είναι η συμβολή των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων στην Ελληνική Οικονομία καθώς και τις δυσκολίες που παρουσιάζονται στην εύρυθμη λειτουργία και στην ορθή απεικόνιση των λογιστικών τους βιβλίων, αποφασίσαμε σαν τελειόφοιτοι, του τμήματος Λογιστικής του Τ.Ε.Ι ΜΕΣΣΟΛΟΓΓΙΟΥ, να ασχοληθούμε με την ξενοδοχειακή λογιστική και τις Ξενοδοχειακές επιχειρήσεις.

Καθοδηγητής και σύμβουλος στην προσπάθειά μας στάθηκε ο καθηγητής μας κύριος Γιώργος Δημητρούκας. Τη βοήθειά του τη χρειαστήκαμε για να διαμορφώσουμε με τον πλέον κατάλληλο τρόπο την πτυχιακή μας εργασία, όσον αφορά τη δομή και τη σύνθεσή της.

Κλείνοντας αυτή την εισαγωγή θα θέλαμε να τονίσουμε ότι, αναπόφευκτα, αυτό το πόνημά μας δεν είναι τίποτ' άλλο παρά μια ακόμα πτυχιακή εργασία την οποία όμως εμείς δεν την αντιμετωπίσαμε, σαν την τελευταία υποχρέωση για να τελειώσουμε την ακαδημαϊκή μας πορεία, αλλά σαν μια πρόκληση για την απόκτηση επιπλέον γνώσεων.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Έχοντας ως δεδομένο ότι η Ξενοδοχειακή λογιστική έχει πολλές προεκτάσεις προσπαθήσαμε να αναφέρουμε ορισμένα βασικά στοιχεία για την καλύτερη κατανόηση του τρόπου λειτουργίας των Ξενοδοχειακών επιχειρήσεων.

Για να γίνει πιο εμπειριστατωμένη η μελέτη μας πήραμε στοιχεία από τη βιβλιοθήκη του Τ.Ε.Ι ΜΕΣΣΟΛΟΓΓΙΟΥ και του Τ.Ε.Ι ΠΑΤΡΑΣ καθώς επίσης και από διάφορα άλλα βιβλία που αφορούσαν το θέμα μας, δηλαδή τη Ξενοδοχειακή Λογιστική και τις Ξενοδοχειακές επιχ/σεις.

Έτσι, σύμφωνα με τα στοιχεία που είχαμε και με τη συνδρομή του Καθηγητή μας κύριου Δημητρούκα, επικεντρώσαμε το ενδιαφέρον της πτυχιακής μας εργασίας στη Νομική και Οικονομική σύνθεση των Ξενοδοχειακών επιχειρήσεων. Αναλυτικότερα μιλήσαμε για τον Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων, την οικονομική ανάλυση της δομής των ξενοδοχείων, η οποία συμπεραίνεται από, τους δείκτες (RATIOS), τη Μέθοδος SEGOS, το Φύλλο μερισμού, καθώς και τον τρόπο λειτουργίας των διαφόρων κλάδων εκμεταλλεύσεων του Ξενοδοχείου (εστιατόριο, μπάρ).

ΜΕΡΟΣ 1^ο

Ο ΚΩΔΙΚΑΣ ΒΙΒΛΙΩΝ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΣΤΙΣ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΕΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ Η ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΚΑΙ

Στοιχεία σχετικά με τον Κ.Σ.Σ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Ο ΚΩΔΙΚΑΣ ΒΙΒΛΙΩΝ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΣΤΙΣ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

1.1 Υπόχρεοι στην τήρηση βιβλίων και στοιχείων.

Όλοι οι επιτηδευματίες που εκμεταλλεύονται ξενοδοχειακή επιχείρηση και, από τη μορφή τους, έχουν την υποχρέωση να τηρούν, εκδίδουν, παρέχουν, ζητούν, λαμβάνουν, υποβάλλουν, διαφυλάσσουν τα στοιχεία, τις καταστάσεις και κάθε άλλο μέσο σχετικό με την τήρηση βιβλίων και την έκδοση στοιχείων που ορίζονται από τον Κ.Β.Σ .

Απαλλάσσονται από τη υποχρέωση της τήρησης των βιβλίων του Κ.Β.Σ και της έκδοσης των αποδείξεων λιανικής πώλησης (Α.Λ.Π) αγαθών και παροχής υπηρεσιών οι επιτηδευματίες φυσικά πρόσωπα (και μόνο) που εκμεταλλεύονται ξενοδοχειακή επιχείρηση, εφόσον πραγματοποίησαν κατά την προηγούμενη ετήσια διαχειριστική περίοδο ακαθάριστα έσοδα μέχρι 500.000 δρχ. από την παροχή υπηρεσιών ή μέχρι 1.500.000 δρχ. από την

πώληση αγαθών και την παροχή υπηρεσιών που και στην περίπτωση αυτή τα ακαθάριστα έσοδα από την παροχή υπηρεσιών δεν πρέπει να υπερβαίνουν τις 500.000 δρχ. . Στο σημείο αυτό θα πρέπει να τονιστεί ιδιαίτερος ότι ακόμη και όταν υπάρχουν οι παραπάνω προϋποθέσεις και ξενοδοχειακή επιχείρηση δεν τηρεί βιβλία και δεν εκδίδει Α.Λ.Π και Α.Π.Υ, σε φυσικά πρόσωπα, αυτή η ίδια θα πρέπει οπωσδήποτε να τηρεί το βιβλίο κίνησης πελατών - πόρτας και να εκδίδει στοιχεία χονδρικής πώλησης αγαθών και υπηρεσιών (τιμολόγια - δελτία αποστολής, τιμολόγια για παροχή υπηρεσίας, αποδείξεις παροχής υπηρεσιών άρθρου 13 παρ.2 για ξενοδοχειακές υπηρεσίες) για επαγγελματική εξυπηρέτηση του πελάτη.

Τα βιβλία και τα στοιχεία του Κ.Β.Σ τηρούνται στην ελληνική γλώσσα και ελληνικό νόμισμα.

1.2 Διάκριση επιχειρηματιών.

Οι ξενοδοχειακές επιχειρήσεις ανεξάρτητα από τη μορφή με την οποία λειτουργούν, διακρίνονται ανάλογα με το αντικείμενο των εργασιών τους :

- σε εκείνες που παρέχουν υπηρεσίες (περίπτωση εκμεταλλεύσεως ξενοδοχείου στο οποίο δεν λειτουργούν άλλα τμήματα εκμετάλλευσης) και
- σε εκείνες που πωλούν και παρέχουν υπηρεσίες (μεικτή δραστηριότητα) όπως για παράδειγμα η περίπτωση εκμετάλλευσης ξενοδοχείου μέσα στο

οποίο λειτουργεί εστιατόριο, μπαρ, κ.τ.λ.π. την εκμετάλλευση των οποίων έχει η ίδια επιχείρηση.

1.3 Έννοια χονδρικής και λιανικής πώλησης

Για την εφαρμογή των διατάξεων του Κ.Β.Σ θεωρείται :

α. Χονδρική πώληση, η πώληση αγαθών και η παροχή υπηρεσιών σε άλλο επιτηδευματία και στα πρόσωπα των παραγράφων 3 και 4 του άρθρου 2 του Κ.Β.Σ (δηλ. Δημόσιο, νομικά πρόσωπα μη επιτηδευματίες, επιτροπές και ενώσεις προσώπων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, ξένες αποστολές, διεθνείς οργανισμοί, αγρότες και αγροτικές εκμεταλλεύσεις) για την άσκηση του επαγγέλματός τους ή την εκτέλεση του σκοπού τους.

Χονδρική ακόμη θεωρείται η πώληση αγαθών και η παροχή υπηρεσιών σε φυσικό πρόσωπο για την ικανοποίηση ατομικών ή οικογενειακών αναγκών.

β. Λιανική πώληση, η πώληση αγαθών και η παροχή υπηρεσιών σε φυσικό πρόσωπο για την ικανοποίηση ατομικών ή οικογενειακών αναγκών.

γ. Χονδροπωλητής κατά κύριο λόγο, ο επιτηδευματίας του οποίου τα έσοδα από χονδρικές πωλήσεις υπερβαίνουν το 60% του συνόλου των ετήσιων ακαθάριστων εσόδων του.

Διευκρινίζεται ότι ο επιτηδευματίας, χωρίς διάκριση αντικειμένου εργασιών, κρίνεται χονδροπωλητής ή μη, με βάση τα δεδομένα της συνολικής του επιχείρησης (συνόλου δραστηριοτήτων) και όχι κατά κλάδο.

Έτσι η ξενοδοχειακή επιχείρηση που εκμεταλλεύεται εστιατόριο, μπαρ, κ.τ.λ.π. κρίνεται ως χονδροπωλητής ή μη με βάση τα συνολικά ακαθάριστα έσοδά της, ήτοι τα έσοδα από όλες τις δραστηριότητες.

δ. Ως παροχή υπηρεσιών και η περίπτωση κατά την οποία χρησιμοποιούνται υλικά των οποίων το κόστος σε κάθε περίπτωση δεν υπερβαίνει το 1/3 της συνολικής αμοιβής, με την προϋπόθεση ότι από τη χρησιμοποίηση των υλικών αυτών δεν παράγεται νέο είδος αγαθού.

1.4 Ένταξη σε κατηγορία τήρησης βιβλίων.

α. Οι ξενοδοχειακές επιχειρήσεις δεν μπορούν σε καμιά περίπτωση να τηρήσουν βιβλία πρώτης κατηγορίας.

β. Οι ξενοδοχειακές επιχειρήσεις που λειτουργούν με τη μορφή της ημεδαπής ή της αλλοδαπής ανώνυμης εταιρείας καθώς επίσης και ε.π.ε εντάσσονται υποχρεωτικά στην τρίτη κατηγορία.

γ. Όλες οι λοιπές ξενοδοχειακές επιχειρήσεις που λειτουργούν με τη μορφή του φυσικού ή του νομικού προσώπου ή της ένωσης προσώπων, εντάσσονται στην κατηγορία που αντιστοιχεί στα ετήσια ακαθάριστα έσοδά τους της προηγούμενης διαχειριστικής περιόδου, όπως παρακάτω :

- ☒ Στη δεύτερη κατηγορία μέχρι 180.000.000 δρχ. και
- ☒ Στη τρίτη κατηγορία άνω των 180.000.000 δρχ.

1.5 Βιβλία δεύτερης κατηγορίας

Ο επιτηδευματίας που εντάσσεται σε τήρηση βιβλίων δεύτερης κατηγορίας, τηρεί βιβλίο εσόδων - εξόδων και εκδίδει όλα τα φορολογικά στοιχεία που ορίζονται από τον Κ.Β.Σ (τιμολόγια , δελτία αποστολής, αποδείξεις παροχής υπηρεσιών, αποδείξεις επαγγελματικών δαπανών, αποδείξεις αυτοπαράδοσης κ.τ.λ.π) ανάλογα με την περίπτωση.

Στο βιβλίο εσόδων - εξόδων και σε ξεχωριστές στήλες του πρέπει να καταχωρούνται :

α. Το είδος του δικαιολογητικού αγορών και εξόδων, ο αριθμός και η χρονολογία έκδοσης ή λήψης του και το ονοματεπώνυμο ή η επωνυμία του εκδότη του στοιχείου.

β. Τα ακαθάριστα έσοδα ξεχωριστά από την πώληση εμπορευμάτων, προϊόντων, πρώτων υλών, από την παροχή υπηρεσιών και από λοιπές πράξεις.

γ. Οι αγορές αγαθών διακεκριμένα και ανάλογα με τον προορισμό τους για μεταπώληση η παραγωγή προϊόντων, οι δαπάνες λήψης υπηρεσιών, τα γενικά έξοδα και λοιπές πράξεις.

δ. Οι επιστροφές και εκπτώσεις που γίνονται με πιστωτικό τιμολόγιο, οι οποίες μπορεί να καταχωρούνται αφαιρετικά από τις αντίστοιχες στήλες.

ε. Ο Φ.Π.Α που αντιστοιχεί στις πιο πάνω πράξεις (Φ.Π.Α εισροών και εκροών).

Σημειώνεται ότι το Φ.Π.Α που είναι ενσωματωμένος στην αξία λιανικών πωλήσεων αγαθών και υπηρεσιών πρέπει να διαχωρίζεται (από τον εκδότη επιτηδεύματία) από το σύνολο των ημερήσιων λιανικών πωλήσεων.

Όταν χρησιμοποιείται Φ.Τ.Μ, αναγράφεται ο αριθμός του ημερήσιου «Ζ».

Η αξία κάθε πράξης που καταχωρείται σε ξεχωριστές στήλες (σύμφωνα με τα παραπάνω) τόσο στο σκέλος των εσόδων όσο και στο σκέλος των εξόδων, αναλύεται παραπέρα σε στήλες του βιβλίου εσόδων - εξόδων ή σε καταστάσεις (αθεώρητες) ανάλογα με τις ανάγκες της φορολογίας εισοδήματος και του Φ.Π.Α .

Η ανάλυση αυτή που αφορά κάθε πράξη και όχι σύνολα περιόδου, μπορεί να γίνει το αργότερο μέχρι τη λήξη της προθεσμίας των φορολογικών δηλώσεων, δηλαδή μέχρι την 20η των μηνών Μαρτίου, Μαΐου, Ιουλίου, Σεπτεμβρίου, Νοεμβρίου, και Ιανουαρίου για τις ανάγκες του Φ.Π.Α και μέχρι τη 2^η του Μάρτη κάθε χρόνο για τις ανάγκες της φορολογίας εισοδήματος.

Τα ποσά των ακαθάριστων εσόδων και ο Φ.Π.Α που αντιστοιχεί σ'αυτά, μπορεί να καταχωρούνται καθημερινά στις στήλες που αφορούν, με ένα ποσό για κάθε είδος και σειρά στοιχείων που εκδόθηκαν την ίδια ημέρα, με αναγραφή του πρώτου και του τελευταίου αριθμού.

1.6 Βιβλία τρίτης κατηγορίας

Τα βιβλία τρίτης κατηγορίας τηρούνται κατά τη διπλογραφική μέθοδο και με βάση οποιοδήποτε λογιστικό σύστημα, σύμφωνα με τις γενικά παραδεκτές αρχές της λογιστικής.

Οι ανώνυμες εταιρείες τηρούν υποχρεωτικά (θεωρημένα) και βιβλία, α) γενικών συνελεύσεων μετόχων και β) πρακτικών διοικητικού συμβουλίου.

Οι Ε.Π.Ε τηρούν υποχρεωτικά (θεωρημένα) βιβλία :

1. πρακτικών συνελεύσεων
2. πρακτικών διαχείρισης

Επιτρέπεται τα ποσά των ακαθαρίστων εσόδων και ο Φ.Π.Α που αντιστοιχεί σ' αυτά, να καταχωρούνται (όπως και στα βιβλία δεύτερης κατηγορίας) καθημερινά με ένα ποσό για κάθε είδος και σειρά στοιχείων που εκδόθηκαν την ίδια μέρα, με αναγραφή του πρώτου και του τελευταίου αριθμού.

Σε περίπτωση χρήσης Φ.Τ.Μ αναγράφεται ο αριθμός του ημερήσιου δελτίου «Ζ».

Από 01/01/93 όλοι οι επιτηδευματίες που τηρούν βιβλία τρίτης κατηγορίας εφαρμόζουν υποχρεωτικά το Ε.Γ.Λ.Σ (Π.Δ 1123/1980 Φ.Ε.Κ 283Α), μόνο ως προς τη δομή, την ονοματολογία και το περιεχόμενο των πρωτοβάθμιων και δευτεροβάθμιων λογαριασμών, με εξαίρεση τους λογαριασμούς της ομάδας εννέα (9) οι οποίοι δεν τηρούνται.

Οι ειδικές διατάξεις που αναφέρονται στην εφαρμογή του Ε.Γ.Λ.Σ, με τις οποίες επιβάλλονται πρόσθετες υποχρεώσεις σε κατηγορίες επιτηδευματιών κατισχύουν και η παράβαση του Κ.Β.Σ και επιδρά στο κύρος των βιβλίων.

Ειδικότερα επιχειρήσεις που υποχρεωτικά ελέγχονται από το Σ.Ο.Λ και σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του Νόμου 1882/1980 έχουν υποχρέωση εφαρμογής του Ε.Γ.Λ.Σ, τηρούν πλήρως το λογιστικό σχέδιο, τηρούν δηλαδή και την ομάδα εννέα (9).

Υπενθυμίζεται ότι σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 7 του Νόμου 1882/1980 οι ανώνυμες εταιρείες, οι Ε.Π.Ε και οι κατά μετοχές ετερόρρυθμες εταιρείες, που στη δραστηριότητά τους περιλαμβάνονται η εκμετάλλευση ξενοδοχείων, υποχρεούνται να εφαρμόζουν το Ε.Γ.Λ.Σ, από την εταιρική χρήση που αρχίζει μετά την 31^η Δεκεμβρίου 1991, υπό την προϋπόθεση βέβαια ότι υποχρεωτικά επιλέγουν τους ελεγκτές τους, από τους ορκωτούς λογιστές του Σ.Ο.Λ.

1.7 Πρόσθετα βιβλία

Τα πρόσθετα βιβλία τηρούνται υποχρεωτικά από ορισμένες κατηγορίες επιτηδευματιών και έχουν ως σκοπό την παρακολούθηση της συναλλακτικής τους δραστηριότητας. Τηρούνται από τους υπόχρεους επιτηδευματίες ανεξάρτητα από την κατηγορία τήρησης των βασικών τους βιβλίων (ακόμη και από εκείνους που απαλλάσσονται από την τήρηση βασικών βιβλίων Κ.Β.Σ) και είναι πάντοτε θεωρημένα. Επίσης τηρούνται σε κάθε επαγγελματική εγκατάσταση του επιτηδευματία (κεντρικό, υποκαταστήματα) όπου ασκείται η σχετική δραστηριότητα, για την οποία υπάρχει η υποχρέωση τήρησης των πρόσθετων βιβλίων, με εξαίρεση τα βιβλία επενδύσεων, τα οποία ως εκ του σκοπού τους, μπορεί να τηρούνται στην έδρα του επιτηδευματία. Τα πρόσθετα βιβλία είναι απλογραφικά και μπορούν να τηρούνται χειρόγραφα ή μηχανογραφικά.

Τα γενικού ενδιαφέροντος πρόσθετα βιβλία, είναι τα προβλεπόμενα από τις διατάξεις των παρ. 1,2,3 και 4 του άρθρου 10 του Κ.Β.Σ ήτοι :

- Το βιβλίο ποσοτικής παραλαβής
- Τα βιβλία εξόδων πρώτης εγκατάστασης. Τηρούνται στις περιπτώσεις που επιτηδευματίες νομικά ή φυσικά πρόσωπα, πριν από τη νόμιμη σύστασή τους ή την έναρξη της λειτουργίας της επιχείρησης, πραγματοποιούν διάφορα έξοδα πρώτης εγκατάστασης, αγορές παγίων κυρίως περιουσιακών στοιχείων και άλλες πράξεις που είναι αναγκαίες για τη σύσταση του νομικού προσώπου ή την έναρξη της λειτουργίας της επιχείρησης.

- Τα βιβλία επενδύσεων. Τηρούνται από τους επιτηδευματίες εκείνους που πραγματοποιούν παραγωγικές επενδύσεις και διενεργούν αφορολόγητες εκπτώσεις ή αποθεματικά. Λόγω του ενδιαφέροντος που παρουσιάζουν τα βιβλία επενδύσεων για τις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις, ακολουθεί από την ερμηνευτική εγκύκλιο Κ.Β.Σ του Υπουργείου Οικονομικών, ολόκληρο το σχετικό με αυτό κείμενο :

1.7.1 Βιβλία επενδύσεων - Γενικά

Όπως είναι γνωστό οι επιτηδευματίες που πραγματοποιούν παραγωγικές επενδύσεις και διενεργούν αφορολόγητες εκπτώσεις ή αποθεματικά είχαν υποχρέωση τήρησης πρόσθετων βιβλίων επενδύσεων κατ' εφαρμογή σχετικών διατάξεων αναπτυξιακών νόμων.

Η υποχρέωση τήρησης των βιβλίων αυτών περιλαμβάνεται πλέον στις διατάξεις του νέου Κώδικα, η μη τήρησή τους ή η πλημμελής τήρησή τους πέραν των άλλων κυρώσεων να αποτελεί παράβαση του Κώδικα και να επισύρει τις προβλεπόμενες κυρώσεις από αυτόν.

Διευκρινίζεται ότι δεν είναι απαραίτητη η θεώρηση καινούριων βιβλίων επενδύσεων, αν ο επιτηδευματίας έχει ήδη θεωρήσει βιβλία επενδύσεων κατ' εφαρμογή διατάξεων αναπτυξιακών νόμων. Από 1/7/92 και στο εξής τα βιβλία αυτά θεωρούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα.

Τα βιβλία αυτά τηρούνται εξωλογιστικά είτε χειρόγραφα, είτε μηχανογραφικά. Ο χρόνος ενημέρωσής τους δεν ορίζεται ρητά από τις διατάξεις του Κώδικα.

Ο χρόνος όμως αυτός δεν μπορεί να υπερβαίνει την προθεσμία υποβολής της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος για τις επιχειρήσεις που τηρούν βιβλία πρώτης και δεύτερης κατηγορίας και την προθεσμία κλεισίματος του ισολογισμού, για τις επιχειρήσεις που τηρούν βιβλία τρίτης κατηγορίας.

1.7.2 Βιβλίο κίνησης πελατών (πόρτας).

Ο επιτηδευματίας εκμεταλλευτής οίκου ευγηρίας, ξενοδοχείου, ξενώνα, επιπλωμένων διαμερισμάτων και οίκων καθώς και ο εκμεταλλευτής κάμπινγκ τηρεί βιβλίο κίνησης πελατών (πόρτας) στο οποίο καταχωρεί : α) το ονοματεπώνυμο του πελάτη, β) την ημερομηνία άφιξης και καταχώρισής του, γ) τον αριθμό του δωματίου. Επιπλέον ο εκμεταλλευτής κάμπινγκ ο οποίος από 1/7/92 υποχρεούνται στην τήρηση του βιβλίου αυτού για πρώτη φορά καταχωρεί και τον αριθμό των ατόμων που συνοδεύουν κάθε πελάτη, καθώς και το είδος του κατασκηνωτικού μέσου (σκηνή, τροχόσπιτο) και του μεταφορικού μέσου (αυτοκίνητο, μοτοσικλέτα).

Σημειώνεται ότι ο εκμεταλλευτής επιπλωμένων δωματίων διαμερισμάτων και οίκων, είτε λειτουργούν με άδεια της αρμόδιας αρχής είτε όχι, έχει τις παραπάνω υποχρεώσεις, εφόσον παρέχει και φροντίδα περιποίησης, δηλαδή

την υποχρέωση παροχής ορισμένων υπηρεσιών, όπως καθαριότητα δωματίων, κοινόχρηστων χώρων, παροχή λευκών ειδών, επιμέλεια τακτοποίηση κλινών κ.τ.λ.π . Το εισόδημα που αποκτάται από τη δραστηριότητα αυτή είναι εισόδημα από εμπορική επιχείρηση (Δ΄ πηγή). Αντίθετα αν ενοικιάζονται επιπλωμένα δωμάτια, διαμερίσματα και οικίες χωρίς να παρέχονται στους πελάτες και οι απαραίτητες υπηρεσίες ξενοδοχείου, τότε το εισόδημα θεωρείται ότι προέρχεται από εκμίσθωση οικοδομών (Α΄ πηγή) και δεν υπάρχει υποχρέωση βιβλίων του Κώδικα γι' αυτή τη δραστηριότητα (εκμίσθωση).

(άρθρο 10 παράγραφος 5 περίπτωση α')

Στους παραπάνω επιτηδευματίες εφόσον επιβάλλεται από την αστυνομική αρχή η υποχρέωση να τηρούν βιβλίο πόρτας, το βιβλίο αυτό αν περιλαμβάνει όλα τα παραπάνω στοιχεία και θεωρηθεί από τον αρμόδιο προϊστάμενο Δ.Ο.Υ αναπληρώνει το βιβλίο που επιβάλλει ο Κώδικας.

1.7.2.1 Λόγω του ιδιότυπου τρόπου λειτουργίας και συναλλαγής των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων όσον αφορά την τήρηση του βιβλίου κίνησης πελατών έχουν γίνει πάγια δεκτά από τη διοίκηση και συνεχίζουν να έχουν εφαρμογή τα εξής :

1. Τήρηση βιβλίου πόρτας επί χρονομετρικής μίσθωσης. Με την εγκύκλιο του Ε.Γ.Λ.Σ 10976/5 Π.Ο.Λ 243/13-8-1988 που συνεχίζει να έχει ανάλογη εφαρμογή δόθηκαν σχετικές οδηγίες για την χρονομεριστική μίσθωση τουριστικών καταλυμάτων. Ως τουριστικά καταλύματα για την εφαρμογή του νόμου 1652/ 1986 (Φ.Ε.Κ Α'167) νοούνται ξενοδοχειακές μονάδες και γενικά τουριστικές εγκαταστάσεις που λειτουργούν με άδεια του Ε.Ο.Τ και έχουν υπαχθεί στις διατάξεις του νόμου αυτού με απόφαση του γενικού γραμματέα του Ε.Ο.Τ . Στις συμβάσεις χρονομεριστικών μισθώσεων οι οποίες είναι πάντα πολυτελείς το ποσό της αμοιβής πρέπει να κατανέμεται ανάλογα με το χρόνο μίσθωσης και σε κάθε διαχειριστική περίοδο να εκδίδεται θεωρημένα διπλότυπη απόδειξη παροχής υπηρεσιών ανεξάρτητα αν ο μισθωτής είναι Έλληνας ή ξένος. Δηλαδή, αν ένα ταξιδιωτικό γραφείο μισθώσει σε ένα ξενοδοχείο, για 20 χρόνια, 50 δωμάτια, κατά το μήνα Αύγουστο, κάθε χρόνο θα καταβάλει το ποσό των 20 εκατομμυρίων, ο εκμεταλλευτής του ξενοδοχείου, κάθε πρώτη Αυγούστου πρέπει να καταχωρεί στο βιβλίο πελατών την επωνυμία του ταξιδιωτικού γραφείου με αναλυτική καταχώριση των πελατών και τους αριθμούς των δωματίων. Το αργότερο Δε στις 31/8 πρέπει να εκδοθεί θεωρημένη

απόδειξη παροχής υπηρεσιών με ποσό αμοιβής 1 εκατομμύριο 9 20 εκατ. για 20 χρόνια).

2. Τήρηση του βιβλίου κίνησης πελατών (πόρτας) στην περίπτωση διαμονής τους κατ' εντολή και για λογαριασμό τουριστικού γραφείου. Στις περιπτώσεις διαμονής πελατών κατ' εντολή τουριστικών γραφείων τα οποία συμβάλλονται με ξενοδοχεία και καταβάλλουν την αμοιβή τότε στο βιβλίο πόρτας πρέπει να αναφέρεται εκτός από το όνομα του πελάτη και το όνομα ή η επωνυμία του τουριστικού γραφείου κατ' εντολή του οποίου διαμένει ο πελάτης.
3. Υπόχρεος για την τήρηση βιβλίου κίνησης πελατών (πόρτας) στην περίπτωση εκμίσθωσης ξενοδοχείου, δωματίων κ.λ.π. σε άλλο επιτηδευματία είναι εκείνος που έχει την υποχρέωση περιποίησης των πελατών δηλαδή την παροχή σε αυτούς «υπηρεσιών ξενοδοχείων».

1.8 Αναλυτικά οι υποχρεώσεις του επιτηδεύματός που τηρεί βιβλία τρίτης κατηγορίας έχουν ως ακολούθως :

α) Να τηρεί βιβλίο επενδύσεων στο οποίο τηρούνται εξωλογιστικά κατά αναπτυξιακό νόμο.

1. Ξεχωριστός λογαριασμός για κάθε είδος πάγιου περιουσιακού στοιχείου των παραγωγικών επενδύσεων ο οποίος χρεώνεται με την συνολική αξία κτήσης του και πιστώνεται με την ενεργούμενη κάθε φορά αφορολόγητη έκπτωση που υπολογίζει η επιχείρηση στα κέρδη των βιβλίων και στις δηλούμενες λογιστικές διαφορές ή με την αξία της τυχόν πώλησής του. Ο παραπάνω ξεχωριστός λογαριασμός κατ' είδος πάγιου στοιχείου μπορεί να τηρείται και ως εξής: Όσον αφορά τα έπιπλα και τα σκεύη και τον λοιπό εξοπλισμό μπορεί να τηρείται κατά ομοειδείς κατηγορίες παγίων θπ'χ εξοπλισμός ξενοδοχείων, λευκά είδη, πιάτα, πιρούνια, μαχαίρια, ποτήρια κ.τ.λ.π). Καθ' όσον αφορά τα λοιπά πάγια (μηχανήματα κ.λ.π) μπορεί να παρακολουθούνται κατά ομοειδείς κατηγορίες εφόσον γι' αυτά τηρούνται ξεχωριστές μερίδες στο μητρώο παγίων στο οποίο παρακολουθείται για κάθε πάγιο ξεχωριστά και η ενεργούμενη αφορολόγητη έκπτωση.

2. Συγκεντρωτικός λογαριασμός ο οποίος χρεώνεται με την αναγνωριζόμενη για έκπτωση κάθε χρόνο αξία των πραγματοποιούμενων νέων επενδύσεων και πιστώνεται με τα ποσά της αφορολόγητης έκπτωσης που υπολογίζει κάθε φορά η

επιχείρηση τόσο στα κέρδη του ισολογισμού της όσο και στις δηλούμενες λογιστικές διαφορές.

β) Να τηρεί στα λογιστικά του βιβλία χωριστούς αναλυτικούς λογαριασμούς κατά αναπτυξιακό νόμο για τις αφορολόγητες εκπτώσεις ή τα αποθεματικά.

γ) Να κατάχωρεί στο βιβλίο απογραφών αναλυτικά και ξεχωριστά κατά αναπτυξιακό νόμο τις επενδύσεις, τις εκπτώσεις και τα αποθεματικά.

1.9 Δελτίο αποστολής

Είναι το μόνο συνοδευτικό στοιχείο διακίνησης αγαθών, το οποίο είναι δυνατό να εκδοθεί ανάλογα με τις ανάγκες των συναλλαγών, είτε ως απλό δελτίο αποστολής (Δ.Α), είτε ως συγκεντρωτικό δελτίο αποστολής (Σ.Δ.Α), είτε συνενωμένο με οποιοδήποτε άλλο φορολογικό στοιχείο αξίας (τιμολόγιο, απόδειξη λιανικής πώλησης, απόδειξη παροχής υπηρεσιών, εκκαθάριση). Δηλαδή συνοδευτικό φορολογικό στοιχείο μεταφοράς αγαθών είναι κάθε στοιχείο που ο τίτλος του υπάρχει και ο τίτλος μεταφοράς «ΔΕΛΤΙΟ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ» και σε κάθε περίπτωση είναι θεωρημένο από την αρμόδια Δ.Ο.Υ. Το δελτίο αποστολής εκδίδεται από τον επιτηδευματία :

- Σε κάθε περίπτωση χονδρικής πώλησης ή παράδοση αγαθών προς οποιονδήποτε σκοπό, ανεξάρτητα αν γίνει διακίνηση αγαθών.

- Σε κάθε περίπτωση παραλαβής αγαθών για διακίνηση από πρόσωπο που δεν έχει υποχρέωση έκδοσης δελτίου αποστολής ή από πρόσωπο που αρνείται την έκδοσή του.
- Σε κάθε άλλη περίπτωση που γίνεται διακίνηση αγαθών προς οποιονδήποτε και για οποιονδήποτε σκοπό (π.χ διακίνηση αγαθών για επισκευή, προς το υποκατάστημα, αποθήκη, για επεξεργασία, φύλαξη, δωρεάν διάθεση κ.τ.λ.π). Τα αγαθά που αποστέλλονται ή παραλαμβάνονται, συνοδεύονται κατά τη διακίνησή τους με το πρώτο αντίτυπο του δελτίου αποστολής, που παραδίδεται στον παραλήπτη τους.

Συνένωση του δελτίου αποστολής, με οποιοδήποτε άλλο στοιχείο αξίας εφόσον η φύση και ο προορισμός των στοιχείων που συνενώνονται με το δελτίο αποστολής το επιτρέπει οπότε μπορεί να συνοδευτούν τα αγαθά με συνενωμένο Δ.Α με οποιοδήποτε στοιχείο αξίας. Έτσι π.χ μπορούμε να έχουμε (πάντα θεωρημένο):

- Δελτίο αποστολής - τιμολόγιο (για πωλήσεις ή για παροχή υπηρεσιών).
- Δελτίο αποστολής - εκκαθάριση.
- Δελτίο αποστολής - απόδειξη λιανικής πώλησης.
- Δελτίο αποστολής - απόδειξη παροχής υπηρεσιών.
- Δελτίο αποστολής - απόδειξη αυτοπαράδοσης.

Όταν κατά τη διακίνηση αγαθών, εκδίδεται Δ.Α, δεν επιτρέπεται στη συνέχεια για την ίδια συναλλαγή η έκδοση συνενωμένου Δ.Α με φορολογικό στοιχείο αξίας και αντίστροφα.

1.10 Τιμολόγια

Ο τίτλος ΤΙΜΟΛΟΓΙΟ καθιερώνεται σαν γενικός τίτλος στοιχείου, χωρίς να απαιτείται διάκριση ανάλογα με τον χαρακτήρα και τη φάση της συναλλαγής για την οποία εκδίδεται (πώληση αγαθών, παροχή υπηρεσιών). Έτσι μπορεί ο επιτηδευματίας να έχει ένα στέλεχος με το γενικό τίτλο «ΤΙΜΟΛΟΓΙΟ» το οποίο να χρησιμοποιεί για τις πωλήσεις αγαθών, για παροχή υπηρεσιών, για αγορές αγροτικών προϊόντων κ.λ.π . Έχει όμως τη δυνατότητα της χρησιμοποίησης διακεκριμένων στελεχών τιμολογίων ανάλογα με το χαρακτήρα και τη φύση των συναλλαγών του. Μπορεί δηλαδή να έχει ξεχωριστό στέλεχος (σειρά) τιμολογίων για τις πωλήσεις αγαθών και ξεχωριστό για τις παροχές υπηρεσιών. Στην περίπτωση αυτή πρέπει να υπάρχει διακριτικό της σειράς. Ως διακριτικό σειράς μπορεί να χρησιμοποιηθεί παρθενική φράση σε συνέχεια ή κάτω από τον τίτλο και με μικρότερα τυπογραφικά στοιχεία από εκείνα του τίτλου, που υποδηλώνει το χαρακτήρα των συναλλαγών που καλύπτονται από το συγκεκριμένο στέλεχος, εφόσον εξυπηρετούνται οργανωτικές ανάγκες της επιχείρησης π.χ :

- Τιμολόγιο (για πώληση αγαθών).
- Τιμολόγιο (για παροχή υπηρεσιών).
- Τιμολόγιο - δελτίο αποστολής (για πώληση αγαθών).

1.10.1 Πιστωτικό Τιμολόγιο

Το πιστωτικό τιμολόγιο είναι αθεώρητο, εκδίδεται από τον εκδότη του τιμολογίου ή άλλου στοιχείου που επέχει θέση τιμολογίου.

Διευκρινίζεται ότι με την τελευταία αυτή φράση σε συνδυασμό με τις διατάξεις του άρθρου 13 παρ. 2 του Κώδικα, που μεταξύ των άλλων ορίζουν ότι οι επιτηδευματίες εκδίδουν Α.Π.Υ και όταν παρέχουν υπηρεσίες για επαγγελματική εξυπηρέτηση του πελάτη, παρέχεται το δικαίωμα έκδοσης πιστωτικού τιμολογίου από τα προαναφερόμενα πρόσωπα. Με βάση τις προϊσχύσασες διατάξεις δεν παρέχονταν στα πιο πάνω πρόσωπα ευχέρεια έκδοσης πιστωτικού σημειώματος.

Έτσι τώρα με βάση τις διατάξεις του νέου Κώδικα πιστωτικό τιμολόγιο μπορεί να εκδώσει το ξενοδοχείο προς τουριστικό γραφείο, ο ελεύθερος επαγγελματίας σε επιτηδευματία πελάτη του κ.λ.π .

Το πιστωτικό τιμολόγιο εκδίδεται στις εξής περιπτώσεις :

1. Για την παροχή έκπτωσης, όταν δεν αναγράφεται αυτή στο αρχικό τιμολόγιο.
2. Για διαφορές που επηρεάζουν την αξία του αρχικού τιμολογίου.
3. Για τις επιστροφές πωληθέντων αγαθών.

Σημειώνεται ότι ρητά απαγορεύεται η έκδοση πιστωτικού τιμολογίου για διαφορές Φ.Π.Α, εκτός των περιπτώσεων που προβλέπονται από το νόμο 1642/ 1986 και τις σχετικές με αυτόν αποφάσεις.

Το πιστωτικό τιμολόγιο, επί επιστροφής αγαθών, εκδίδεται το αργότερο σε ένα μήνα από το χρόνο παραλαβής τους και όχι αργότερα από τη λήξη της διαχειριστικής περιόδου που παραλήφθηκαν τα αγαθά.

Στο πιστωτικό τιμολόγιο με βάση τις διατάξεις του κώδικα, απαιτείται εκτός των άλλων και η αναγραφή των αριθμών των στοιχείων της συναλλαγής που αφορά η επιστροφή ή η έκπτωση.

Πρέπει δηλαδή στο πιστωτικό τιμολόγιο να αναγράφονται οι αριθμοί τιμολογίων με τα οποία καλύφθηκε η βασική συναλλαγή (πώληση ή παροχή υπηρεσιών).

1.11 Αποδείξεις λιανικής πώλησης αγαθών - Αποδείξεις παροχής υπηρεσιών

Γενικά υπόχρεοι

Βασική προϋπόθεση για την έκδοση Α.Λ.Π και Α.Π.Υ είναι η τήρηση βιβλίων Β' ή Γ' κατηγορίας του Κ.Β.Σ.

Με τις Α.Λ.Π και τις Α.Π.Υ καλύπτονται συναλλαγές (πώλησης αγαθών και υπηρεσιών) που έχουν ως αποδέκτη (αγοραστή) φυσικό πρόσωπο για την κάλυψη ιδιωτικών ή οικογενειακών του αναγκών.

Εξαίρεση αποτελούν οι Α.Π.Υ ορισμένων επιτηδευματιών (όσοι τηρούν πρόσθετα βιβλία δηλαδή και οι εκμεταλλευτές ξενοδοχείου, ξενώνα, επιπλωμένων διαμερισμάτων), καθώς επίσης και οι ασκούντες ελεύθερο

επάγγελμα (της παραγρ. 1 του άρθρου 45 του Ν.Δ 3323/55), οι οποίες , Α.Λ.Π, εκδίδονται και προς επιτηδευματίες για παρεχόμενες προς αυτούς υπηρεσίες, που έχουν σχέση με την επαγγελματική τους δραστηριότητα. Στις περιπτώσεις αυτές οι Α.Π.Υ επέχουν θέση τιμολογίου.

Απόδειξη λιανικής πώλησης (Α.Λ.Π)

Οι αποδείξεις λιανικής πώλησης είναι καταρχήν αθεώρητες. Από τον συνδυασμό όμως των διατάξεων του Ν. 1809/1988 προκύπτει ότι, καθόσον αφορά την υποχρέωση θεώρησης ή μη των Α.Λ.Π κριτήριο αποτελεί ή υπαγωγή μη κάθε συγκεκριμένης περίπτωσης στην υποχρέωση χρήσης ή η μη φορολογικής ταμιακής μηχανής (Φ.Τ.Μ).

Έτσι αθεώρητες είναι οι Α.Λ.Π που εκδίδονται :

1. Από επιχειρήσεις που είναι εκτός πεδίου εφαρμογής των διατάξεων περί υποχρεωτικής χρήσης Φ.Τ.Μ επειδή είναι κυρίως χονδροπωλήτριες.
2. Από επιχειρήσεις που λειτουργούν σε περιοχές της χώρας που δεν έχει επεκταθεί το μέτρο χρήσης Φ.Τ.Μ για τη συγκεκριμένη δραστηριότητα.
3. Από επιχειρήσεις που ασκούν δραστηριότητα πώλησης αγαθών, για την οποία υπάρχει εξαίρεση από την υποχρέωση χρήσης Φ.Τ.Μ με βάση αποφάσεις του Υπουργείου Οικονομικών.
4. Τέλος αθεώρητες είναι οι Α.Λ.Π επί πιστώσει που εκδίδονται χειρόγραφα από επιχειρήσεις που τηρούν βιβλία Γ' κατηγορίας

Κ.Β.Σ., καθόσον για τις πράξεις αυτές δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί

Φ.Τ.Μ.

Αντίθετα θεωρημένες είναι οι Α.Λ.Π. :

1. Όταν εκδίδονται χειρόγραφα από επιχειρήσεις που υποχρεούνται να χρησιμοποιούν Φ.Τ.Μ αλλά στις συγκεκριμένες περιπτώσεις να χρησιμοποιείται λόγω βλάβης, διακοπής ηλεκτρικού ρεύματος, συναλλαγών εκτός εγκαταστάσεων.
2. Όταν εκδίδονται μηχανογραφικά Φ.Τ.Μ και αντί ταμιακής μηχανής χρησιμοποιούν Η/Υ.

Απόδειξη παροχής υπηρεσιών

Οι Α.Π.Υ είναι σε όλες τις περιπτώσεις έκδοσής τους, θεωρημένες, εκτός αν εκδίδονται με τη χρησιμοποίηση του Φ.Τ.Μ .

Περιεχόμενο Α.Λ.Π και Α.Π.Υ

1. Στις αποδείξεις λιανικής πώλησης εκτός από τα πλήρη στοιχεία του εκδότη, καθώς και τον τόπο και την ημερομηνία έκδοσης αναγράφονται:
  - Η αξία κατά συντελεστή Φ.Π.Α .
  - Το είδος και η ποσότητα των αγαθών, όταν τηρείται βιβλίο αποθήκης κατά την εισαγωγή και εξαγωγή ή όταν εκδίδεται Α.Λ.Π με

βάση συγκεντρωτικό δελτίο αποστολής (Σ.Δ.Α). οπότε στην τελευταία αυτή περίπτωση αναγράφεται και η ακριβής ώρα παράδοσης.

- Το ονοματεπώνυμο του πελάτη και η διεύθυνσή του, όταν πωλούνται αγαθά με πίστωση από τηρούντα βιβλία Γ' κατηγορίας. Στην περίπτωση αυτή αναγράφεται και η ένδειξη «ΕΠΙ ΠΙΣΤΩΣΕΙ».

2. Στις αποδείξεις παροχής υπηρεσιών εκτός από τα πλήρη στοιχεία του εκδότη, καθώς και τον τόπο και την ημερομηνία έκδοσης, αναγράφεται και η αξία, κατά συντελεστή Φ.Π.Α.

Ειδικά για τους ασκούντες ελεύθερο επάγγελμα της παραγρ. 1 του άρθρου 45 του Ν.Δ 3323/55 και τους επιτηδευματίες που τηρούν πρόσθετα βιβλία του άρθρου 10 παρ.5 του Κ.Β.Σ (άρα και εκμεταλλευτές ξενοδοχείου) διευκρινίζονται τα ακόλουθα :

Όλοι οι επιτηδευματίες αυτοί για τις υπηρεσίες που παρέχουν σε άλλου επιτηδευματίες εκδίδουν Α.Π.Υ (όχι τιμολόγιο) στις οποίες αναγράφουν, εκτός των άλλων, το επάγγελμα και τον Α.Φ.Μ του πελάτη. Οι αποδείξεις αυτές έχουν θέση τιμολογίου. Αυτονόητο είναι ότι στις περιπτώσεις αυτές θα διαχωρίζονται στα τηρούμενα βιβλία οι παρεχόμενες υπηρεσίες προς τους ιδιώτες (λιανικώς) και οι παρεχόμενες υπηρεσίες προς τους επιτηδευματίες (χονδρικώς).

1.12 Τρόπος ενημέρωσης των βιβλίων

Οι εγγραφές στα βιβλία γίνονται χειρόγραφα με μελάνι ή με χρήση Η/Υ, ή με άλλη μηχανή, χωρίς κενά διαστήματα και παραπομπές στο περιθώριο. Σε περίπτωση διόρθωσης ή διαγραφής, το ποσό και το κείμενο που διορθώνεται ή διαγράφεται πρέπει να διαβάζεται με ευχέρεια.

Κάθε εγγραφή στα βιβλία, που αφορά την συναλλαγή ή άλλη πράξη του υπόχρεου, πρέπει να στηρίζεται σε :

1. Στοιχεία που προβλέπονται από τις διατάξεις του Κ.Β.Σ. όπως π.χ τιμολόγια, αποδείξεις λιανικής πώλησης, αποδείξεις παροχής υπηρεσιών, αποδείξεις δαπανών κ.λ.π .
2. Δημόσια έγγραφα
3. Άλλα πρόσφατα αποδεικτικά στοιχεία (π.χ πρωτόκολλα καταστροφής, εκθέσεις που συντάσσονται σε λόγους ανωτέρας βίας κ.λ.π.) τα οποία αναφέρονται σε πραγματικά γεγονότα. Τα πρόσφορα αυτά στοιχεία εξετάζονται από τον προϊστάμενο της Δ.Ο.Υ. και σε περίπτωση αμφισβήτησης από τα Διοικητικά Δικαστήρια.

Ειδικά για τις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις σύμφωνα με την εγκύκλιο του Κ.Β.Σ. του Υπουργείου Οικονομικών (άρθρο 18 παρ. 18.1) υπάρχει ρύθμιση σύμφωνα με την οποία (ακολουθεί το σχετικό κείμενο).

«Σημειώνεται ότι οι ξενοδοχειακές επιχειρήσεις μπορούν να καταχωρούν τα έσοδά τους στα τηρούμενα βιβλία, από το ημερήσιο ισοζύγιο (main courante) το οποίο τηρείται από πολλών ετών από τις επιχειρήσεις αυτές.

Από 1/1/1993 οι ξενοδοχειακές επιχειρήσεις, που εφαρμόζουν το παραπάνω

σύστημα, θα τηρούν το ημερήσιο ισοζύγιο (main courante) θεωρημένο από την αρμόδια Δ.Ο.Υ., διαφορετικά θα εφαρμόζουν, για την καταχώριση στα βιβλία του, τις γενικές διατάξεις του κώδικα.

Τα βιβλία τηρούνται (χωρίς γνωστοποίηση στην αρμόδια Δ.Ο.Υ.) σε κινητά φύλλα, με την προϋπόθεση ότι θα φέρουν ενιαία ρύθμιση κατά διαχειριστική περίοδο.

1.13 Θεώρηση βιβλίων και στοιχείων

1. Θεώρηση βιβλίων.

Ο επιτηδευματίας υποχρεούται να προσκομίσει στον αρμόδιο προϊστάμενο Δ.Ο.Υ. της έδρας της επιχείρησης ή του επαγγέλματός του για θεώρηση και χαρτοσήμανση πριν από τη χρησιμοποίησή τους τα παρακάτω βιβλία του κώδικα που ορίζεται να είναι θεωρημένα :

Από τα βιβλία που ορίζονται από τον κώδικα θεωρούνται:

- α. Το βιβλίο αγορών της έδρας (κεντρικού) και του υποκαταστήματος.
- β. Το βιβλίο εσόδων - εξόδων της έδρας και του υποκαταστήματος.
- γ. Από τα βιβλία τρίτης κατηγορίας.
  - Της έδρας:
    1. Το ημερολόγιο (κλασικό σύστημα) ή τα ημερολόγια (συγκεντρωτικό σύστημα) στα οποία καταχωρούνται πρωτογενώς οι οικονομικές πράξεις.

2. Το γενικό καθολικό ή τα μηνιαία ισοζύγια του γενικού καθολικού επί μηχανογραφικής τήρησης των βιβλίων.
3. Το βιβλίο αποθήκης ή οι μηνιαίες καταστάσεις (ισοζύγια αποθήκης) του άρθρου 24 του κώδικα, επί μηχανογραφικής τήρησης.
4. Οι ημερήσιες καταστάσεις της παραγράφου 9 του άρθρου 8, στις οποίες καταχωρούνται πρωτογενώς τα δεδομένα του βιβλίου αποθήκης.
5. Το βιβλίο απογραφών.
6. Οι καταστάσεις που υποκαθιστούν ή αναλύουν βιβλία του κώδικα, με εξαίρεση τις καταστάσεις που προβλέπονται από τα άρθρα 5 και 6 του κώδικα.
  - Του υποκαταστήματος όταν δεν εξάγεται αυτοτελές αποτέλεσμα:
    1. Το ημερολόγιο ταμιακών και συμψηφιστικών πράξεων.
    2. Το ημερήσιο διπλότυπο φύλλο συναλλαγών όταν τηρείται αντί ημερολογίου.
    3. Το βιβλίο αποθήκης.
    4. Οι διπλότυπες καταστάσεις απογραφής που προβλέπονται από το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 3 του άρθρου 27. Σημειώνεται ότι όταν το υποκατάστημα εξάγει αυτοτελές λογιστικό αποτέλεσμα, θεωρούνται, γι' αυτό, βιβλία όμοιο της παραπάνω περίπτωσης (της έδρας).
- δ. Τα πρόσθετα βιβλία που ορίζονται από το άρθρο 10 του κώδικα.
- ε. Το ημερολόγιο μεταφοράς των αγροτών.
- στ. Τα βιβλία πρακτικών γενικών συνελεύσεων των μετοχών και του διοικητικού συμβουλίου των ανωνύμων εταιρειών.

ζ. Τα βιβλία των γενικών συνελεύσεων και της διαχείρισης των Ε.Π.Ε .

Επίσης θεωρούνται ακόμα:

1. Τα βιβλία - μητρώα παγίων περιουσιακών στοιχείων και άπποσβέσεων του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 4 του άρθρου 27 του κώδικα όταν τηρούνται.
2. Το μητρώο κωδικής αρίθμησης της παραγράφου 8 του άρθρου 18 του κώδικα.

Τα βιβλία που δεν θεωρούνται:

Από το επιχείρημα της αντιδιαστολής συνάγεται ότι αθεώρητα είναι τα εξής βιβλία του κώδικα:

1. Το συγκεντρωτικό ημερολόγιο στο συγκεντρωτικό σύστημα.
2. Το γενικό καθολικό σε μηχανογραφική τήρηση των βιβλίων, όταν τηρούνται θεωρημένα μηνιαία ισοζύγιά του.
3. Το βιβλίο αποθήκης στις εξής περιπτώσεις:
  - Σε μηχανογραφική τήρηση των βιβλίων όταν τηρούνται οι θεωρημένες καταστάσεις ισοζύγια αποθήκης του άρθρου 24 του κώδικα.
  - Όταν τηρούνται οι ημερήσιες καταστάσεις της παραγράφου 9 του άρθρου 8.
4. Τα αναλυτικά καθολικά.
5. Το μηνιαίο διπλότυπο φύλλο ανάλυσης και ελέγχου του υποκαταστήματος.

2. Θεώρηση στοιχείων.

Ο επιτηδευματίας υποχρεούται να προσκομίσει στον αρμόδιο προϊστάμενο Δ.Ο.Υ. για θεώρηση πριν από τη χρησιμοποίησή τους όλα τα στοιχεία για τα οποία επιβάλλεται θεώρηση από τις διατάξεις του κώδικα.

Στοιχεία που θεωρούνται:

Από τα στοιχεία που ορίζονται από τον κώδικα θεωρούνται:

1. Το δελτίο αποστολής σε οποιαδήποτε (συνεπώς και το συγκεντρωμένο δελτίο αποστολής).
2. Το τιμολόγιο που εκδίδεται για την παροχή υπηρεσιών.
3. Οι αποδείξεις παροχής υπηρεσιών όταν δεν εκδίδονται με τη χρήση Φ.Τ.Μ.
4. Οι αποδείξεις λιανικής πώλησης που εκδίδονται με Υ/Η αντί Φ.Τ.Μ. αλλά λόγω βλάβης ή διακοπής λειτουργίας της, καθώς και για συναλλαγές του εκτός της επαγγελματικής εγκατάστασης. Οι χειρόγραφες αυτές Α.Π.Υ. που υποκαθιστούν τις αποδείξεις της Φ.Τ.Μ. πρέπει να είναι θεωρημένες σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου 1809/1988.

1.14 Τροποποιήσεις του Κ.Β.Σ. (που αφορούν τους επιτηδευματίες)

Άρθρο 43

Οι παρακάτω διατάξεις του Προεδρικού Διατάγματος 186/1992 τροποποιούνται, αντικαθίστανται και συμπληρώνονται ως εξής:

1. Στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 13 προστίθενται δύο νέα εδάφια , που έχουν ως εξής: « Στις αποδείξεις λιανικής πώλησης ή παροχής υπηρεσιών αξίας άνω των δέκα χιλιάδων δραχ. (10.000) αναγράφεται και το ονοματεπώνυμο του αγοραστή, όταν αφορούν πώληση αγαθών ή παροχή υπηρεσιών εκπιπτόμενη στη φορολογία εισοδήματος. Στις αποδείξεις αυτές όταν εκδίδονται με τη χρήση φορολογικής ταμειακής μηχανής (Φ.Τ.Μ.) το ονοματεπώνυμο αναγράφεται στο πίσω μέρος αυτών, θέτοντας ο πωλητής επιτηδευματίας και τη σφραγίδα του.
2. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 2 και το πρώτο εδάφιο (πρόταση) της παραγράφου 3 του άρθρου 13 αντικαθίστανται, ως εξής:
  2. Στην απόδειξη λιανικής πώλησης ή παροχής υπηρεσιών αναγράφεται κατά συντελεστή Φ.Π.Α. και η αξία της πώλησης ή το ποσό της αμοιβής, καθώς και το είδος των παρεχόμενων υπηρεσιών επί των αποδείξεων παροχής υπηρεσιών που εκδίδουν όσοι τηρούν πρόσθετα βιβλία της παραγράφου 5 του άρθρου 10.
  3. Η απόδειξη εκδίδεται επί πώλησης αγαθών κατά την παράδοση ή την έναρξη της αποστολής των αγαθών και επί παροχής υπηρεσιών στο χρόνο που ορίζεται από τις διατάξεις της παραγράφου 15 του

άρθρου 12 για το τιμολόγιο, με εξαίρεση την απόδειξη παροχής υπηρεσιών των ασκούντων ελεύθερο επάγγελμα, η οποία εκδίδεται με κάθε επαγγελματική τους είσπραξη.

3. Στο τέλος της παραγράφου 4 του άρθρου 13 προστίθεται νέο εδάφιο ως εξής:

Στις εκδιδόμενες επιταγές που καλύπτουν εξόφληση επαγγελματικών συναλλαγών, ανεξαρτήτως ποσού, αναγράφεται υποχρεωτικά ο Αριθμός Φορολογικού μητρώου του εκδότη, του εκάστοτε οπισθόγραφου, καθώς και του τελευταίου κομιστή που εισπράττει αυτήν. Επίσης αναγράφεται υποχρεωτικά ο Α.Φ.Μ. του εκδότη της επιταγής που προσκομίζεται για εξόφληση οφειλής προς το δημόσιο ανεξαρτήτως ποσού.

4. Στο τέλος της παρ. 10 του άρθρου 17 προστίθεται νέα περίπτωση, «ΙΖ»:

ΙΖ. Του βιβλίου πελατών, της περίπτωσης ΙΔ' της παραγράφου 5 του άρθρου 10, με τη λήψη της παραγγελίας.

5. Στο πρώτο εδάφιο της περίπτωσης β' της παραγράφου 5 του άρθρου 17 αντικαθίστανται, ως εξής :

β. Για τον υπόχρεο τήρησης βιβλίων τρίτης κατηγορίας, όταν στο υποκατάστημα τηρούνται βιβλία από τα οποία εξάγεται αυτοτελές λογιστικό αποτέλεσμα εντός της προθεσμίας σύνταξης του ισολογισμού, όταν στο υποκατάστημα τηρούνται βιβλία από τα οποία δεν εξάγεται αυτοτελές λογιστικό αποτέλεσμα εντός των πρώτων είκοσι (20) ημερών του επόμενου μήνα, εκείνου που αφορούν οι πράξεις ή οι συναλλαγές και επί μηχανογραφικής τήρησης των βιβλίων του

κεντρικού εντός των πρώτων δεκαπέντε (15) ημερών του επόμενου μήνα.

6. Οι περιπτώσεις γ' και δ' της περίπτωσης β' της παραγράφου 1 του άρθρου 19 αντικαθίστανται, ως εξής :

γ. Το τιμολόγιο που εκδίδεται για αγορά αγαθών όταν δεν έχει προηγηθεί η έκδοση άλλου θεωρημένου στοιχείου για την ίδια συναλλαγή, καθώς και το τιμολόγιο για την παροχή υπηρεσιών.

δ. Την απόδειξη παροχής υπηρεσιών και την απόδειξη λιανικής πώλησης όταν δεν εκδίδεται με τη χρήση φορολογικής ταμειακής μηχανής (Φ.Τ.Μ.).

7. Το πρώτο εδάφιο της παραγρ. 1 του άρθρου 20 αντικαθίσταται ως εξής:

1. Ο επιτηδευματίας και τα πρόσωπα των παραγράφων 3 και 4 του άρθρου 2 του κώδικα αυτού υποβάλλουν μέχρι την εικοστή πέμπτη (25^η) Μαΐου κάθε χρόνου στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. ή στο Κέντρο Πληροφορικής Υπουργείου Οικονομικών (Κ.Ε.Π.Υ.Ο.), για μηχανογραφική επεξεργασία και διασταύρωση πληροφοριών, τριπλότυπες καταστάσεις με τις συναλλαγές που πραγματοποίησαν κατά το προηγούμενο ημερολογιακό έτος, για την επαγγελματική τους εξυπηρέτηση ή την εκπλήρωση του σκοπού τους, από αγορές αγαθών και λήψη υπηρεσιών, από χονδρικές πωλήσεις αγαθών και λήψη υπηρεσιών, από χονδρικές πωλήσεις αγαθών και παροχή υπηρεσιών. για τα μερίσματα που καταβάλει ή πιστώνει η ανώνυμη υπηρεσία, οι πιο πάνω καταστάσεις υποβάλλονται εντός τριών (3) μηνών από την έγκριση του ισολογισμού τους. Εξαιρετικά, δεν συμπεριλαμβάνονται στις καταστάσεις αυτές, συναλλαγές, εφόσον η αξία ενός εκάστου στοιχείου

που έχει εκδοθεί γι' αυτές δεν υπερβαίνει τις δεκαπέντε χιλιάδες (15.000) δρχ.

8. Η περίπτωση β' της παραγρ. 4 του άρθρου 24 αντικαθίσταται ως εξής:

β. Ενημερώνεται το ημερολόγιο ταμειακών και συμφηφιστικών πράξεων μέσα στην προθεσμία της παραγράφου 2 του άρθρου 17 του κώδικα αυτού και εκτυπώνει αυτό ή το άλλο φύλλο ανάλυσης και ελέγχου εντός του πρώτου δεκαπενθημέρου του επόμενου μήνα.

9. Το πρώτο εδάφιο της παραγρ. 5 του άρθρου 24 αντικαθίσταται ως εξής:

5. Σε περίπτωση που ο επιτηδευματίας διαθέτει κεντρική μονάδα (Η/Υ), με την οποία παρακολουθεί τα λογιστικά στοιχεία όλων των επαγγελματικών εγκαταστάσεων (μπαρ, εστιατόριο), μπορεί μετά από προηγούμενη γνωστοποίηση στον προϊστάμενο της Δ.Ο.Υ. της έδρας του, να εκτυπώνει μέχρι το τέλος του επόμενου μήνα στη μονάδα αυτή τα λογιστικά βιβλία κάθε επαγγελματικής εγκατάστασης, όταν η μεταβίβαση των εγγράφων από τις επαγγελματικές εγκαταστάσεις γίνεται είτε με απευθείας σύνδεση, είτε με άλλα ηλεκτρονικά μέσα, στις προβλεπόμενες προθεσμίες.

10. Στο άρθρο 30 προστίθεται νέα παράγραφος 6 ως εξής :

6. Δεν επιβάλλεται πρόστιμο, όταν εκ παραδρομής εκδοθούν φορολογικά στοιχεία χωρίς τήρηση ενιαίας αρίθμησης με την προϋπόθεση ότι έχουν καταχωρηθεί στα βιβλία εμπρόθεσμα και η παράλειψη αυτή δηλωθεί εγγράφως στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. πριν από οποιαδήποτε φορολογικό έλεγχο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ Κ.Β.Σ

2.1 Κατηγορίες και ενημέρωση των Βιβλίων, αντίστοιχα.

Κατηγορία βιβλίων και είδος βιβλίου.	Χρόνος ενημέρωσης μηχανογραφικών και χειρόγραφων βιβλίων.	Χρόνος εκτύπωσης μηχανογραφικών βιβλίων
1. Πρώτη κατηγορία 2. Δεύτερη κατηγορία (Εσόδων - εξόδων). 3. Τρίτη κατηγορία (ημερολόγια με πρωτογενείς εγγραφές).	Εντός 15 ημερών από την έκδοση ή τη λήψη του δικαιολογητικού και επί ταμιακών πράξεων από τη διενέργειά τους (δηλαδή από την έκδοση ταμιακών παραστατικών). (Άρθρο 17 Παρ. 1&2 περίπτωση Α και 24 παρ.1)	Μέσα στον επόμενο μήνα εκείνου που αφορούν οι οικονομικές πράξεις. (Άρθρο 24 παρ. 1 και 3)

<p>Τρίτη κατηγορία (συνέχεια)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Συγκεντρωτικό ημερολόγιο (όταν τηρείται). • Γενικό καθολικό (σε συγκεντρωτικό ή κλασσικό καθολικό σύστημα). • Βιβλίο αποθήκης • Αναλυτικά καθολικά 	<p>Εντός του επόμενου μήνα και για τις ασφαλιστικές επιχορηγήσεις το αργότερο μέχρι την 20η ημέρα του μεθεπόμενου μήνα. (Άρθρο 17 παρ.2 περιπτ. Β και άρθρο 24 παρ.1)</p> <p>Ποσοτικά: Εντός οκτώ ημερών από την παραλαβή ή την παράδοση ή άλλου είδους διακίνηση του αγαθού. Κατ' αξία: Εντός 10 ημερών από τη λήξη ή την έκδοση του στοιχείου αξίας. (Άρθρο 17 Παρ. 2 περιπτ. Γ άρθρο 24 παρ.1)</p> <p>Εντός του επόμενου μήνα και για τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις το αργότερο μέχρι την 20η ημέρα του</p>	<p>1^η Δυνατότητα: Στον ίδιο χρόνο με το χρόνο ενημέρωσης δηλ. εντός του επόμενου μήνα και για τις ασφαλιστικές μέχρι την 20η ημέρα του μεθεπόμενου μήνα.</p> <p>2^η Δυνατότητα: Εκτύπωση μια φορά στο τέλος της χρήσης στην προθεσμία σύνταξης του ισολογισμού σε αθεώρητα έντυπα με την προϋπόθεση εκτύπωσης εντός του επόμενου μήνα μηνιαίων ισοζυγίων γενικού καθολικού ή μηνιαίων καταστάσεων βιβλίου αποθήκης σε θεωρημένο έντυπο. (Άρθρο 24 παρ. 1 και 2)</p> <p>Στο τέλος της χρήσης μέχρι την προθεσμία σύνταξης του ισολογισμού. (Άρθρο 24 παρ. 2)</p>
---	--	--

<p>4. Βιβλία υποκαταστήματος:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Πρώτης και δεύτερης. • Τρίτης κατηγορίας. • Ημερολόγιο ταμιακών και συμπηφιστικών εγγραφών. • Φύλλο αναλύσεως και ελέγχου (όταν τηρείται). 	<p>μεθεπτόμενου μήνα. (Άρθρο 17 παρ. 2 περιπτ. Β και άρθρο 24 παρ. 1)</p> <p>Εντός 15 ημερών από την έκδοση ή τη λήψη του κατά περίπτωση δικαιολογητικού. (Άρθρο 17 παρ. 1, 24 και παρ. 3)</p> <p>Εντός 15 ημερών από τη λήψη ή την έκδοση του δικαιολογητικού και επί ταμιακών πράξεων από τη διενέργειά τους. (Άρθρο 17 παρ. 2, περ. Α)</p> <p>Εντός των πρώτων 20 ημερών του επόμενου μήνα εκείνου που αφορούν οι πράξεις ή οι συναλλαγές.</p>	<p>Μέσα στον επόμενο μήνα εκείνου που αφορούν οι οικονομικές πράξεις, εκτύπωση και μεταφορά δεδομένων, στα βιβλία του Κεντρικού εντός της προθεσμίας υποβολής των κατά περίπτωση φορολογικών δηλώσεων. (Άρθρο 24 παρ. 17 και παρ. 5 , περιπτ. Α)</p> <p>Εντός των πρώτων 20 ημερών του επόμενου μήνα, εκτύπωση, αποστολή και ενημέρωση, των βιβλίων του Κεντρικού. (Άρθρο 24 παρ. 4. Περ. Β, 17 και παρ. 5β)</p> <p>Εντός των πρώτων 20 ημερών του επόμενου μήνα εκτύπωση αποστολή και ενημέρωση των βιβλίων του</p>
---	---	--

<ul style="list-style-type: none"> • Ημερήσιο φύλλο συναλλαγών. • Αποθήκης (υποκαταστήματος) 	<p>(Άρθρο 17 παρ. 5, περιπτ. Β)</p> <p>Εντός 15 ημερών από την ημέρα που αφορά. (Άρθρο 17 παρ.5, περ.Β)</p> <p>Όπως του Κεντρικού</p> <p>Ποσοτικό: Μέχρι τις 20 του μεθεπόμενου μήνα από τη</p>	<p>Κεντρικού. (Άρθρο 24 παρ. 4, περ. β,17 και παρ. 5, περ,Β)</p> <p>Εντός 15 ημερών από την ημέρα που αφορά εκτύπωση, αποστολή και μεταφορά των δεδομένων του βιβλίου του κεντρικού. (Άρθρο 24 παρ. 4, περ.1,17 και παρ.5, περ.Β) όπως του κεντρικού (Άρθρο 24 παρ. 4, περ. Γ)</p> <p>Σημείωση: Στην περίπτωση που ο επιτηδευματίας διαθέτει κεντρική μονάδα Η/Υ ή στα υποκαταστήματα που γίνονται μόνο πωλήσεις ή παρέχονται μόνο υπηρεσίες, έχει σύστημα ON LINE, τότε έχουν εφαρμογή οι διατάξεις των άρθρων 24 παρ. 5 και άρθρου 25 παρ. 3.</p> <p>Εκτύπωση κατ' είδος, ποσότητα και αξία (δευτέρα</p>
--	---	--

<p>5. Βιβλίο απογραφών και ισολογισμών.</p>	<p>λήξη της διαχειριστικής περιόδου. (Άρθρο 17 παρ. 7)</p> <p>Αποθέματα: (Απογραφή λήξης)</p> <p>Κατ' αξία: Μέχρι την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού. (Άρθρο 27 παρ. 3 και άρθρου 17 Παρ. 8)</p> <p>Αποθέματα: (απογραφή έναρξης)</p> <p>Αυτές με τις ποιο πάνω προθεσμίες. (Άρθρο 27 παρ. 2)</p> <p>Λοιπά περιουσιακά στοιχεία: Μέχρι την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού.</p> <p>Ισολογισμός:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εντός 3 μηνών: <p>Ατομικές επιχειρήσεις, Ο.Ε, Ε.Ε, Ε.Π.Ε, κοινοπραξίες, κοινωνικές και αστικές</p>	<p>εκτύπωση) εντός της ίδιας προθεσμίας. (Άρθρο 24 παρ. 6)</p> <p>Εκτύπωση κατ' είδος, ποσότητα και αξία (δεύτερη εκτύπωση) εντός της ίδιας προθεσμίας. (Άρθρο 24 παρ. 6)</p> <p>Εκτύπωση εντός της ίδιας προθεσμίας.</p> <p>Εκτύπωση των ίδιων προθεσμιών.</p>
---	---	---

<p>6. Ημερολόγιο μεταφοράς του αυτοκινήτου. (Τηρείται μόνο από πρόσωπα της παρ. 4 του άρθρου 2 π.χ αγρότες).</p> <p>7. Πρόσθετα βιβλία</p> <ul style="list-style-type: none"> • Βιβλίο ποσοτικής παραλαβής. (Άρθρο 10 παρ. 1) • Βιβλία καταχώρισης, εξόδων πρώτης εγκαταστάσεως. (Άρθρο 10 παρ. 2) • Βιβλία επενδύσεων. (Άρθρο 10 παρ. 3 και 4) 	<p>εταιρείες.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εντός 4 μηνών: Α.Ε, συνεταιρισμοί. • Εντός 6 μηνών: Αλλοδαπές επιχειρήσεις και επιχειρήσεις ποντοπόρων πλοίων. (Άρθρο 17 παρ. 9) <p>Πριν από την εκκίνηση του αυτοκινήτου. (Άρθρο 17 Παρ. 9)</p> <p>Με την παραλαβή των αγαθών. (Άρθρο 17 παρ. Α)</p> <p>Έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του άρθρου 17 παρ. 1 και 23 ανάλογα με την κατηγορία βιβλίων.</p> <p>Μέχρι την προθεσμία υποβολής της δήλωσης</p>	
--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> • Βιβλίο κίνησης πελατών (πόρτας). (Άρθρο 10 παρ. 5α)	<p>φορολογίας εισοδήματος για όσους τηρούν βιβλία Α' & Β' κατηγορίας και μέχρι το κλείσιμο του ισολογισμού για όσους τηρούν βιβλία Γ' κατηγορίας.</p> <p>Με την είσοδο του πελάτη. (Άρθρο 17 παρ. 10β)</p>	
---	--	--

ΜΕΡΟΣ 2^ο

ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΩΝ
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Η ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΩΣ ΣΥΝΘΕΤΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ ΠΟΛΛΩΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ

3.1 Γενικά.

Η ξενοδοχειακή επιχείρηση αποτελεί μια σύνθετη οικονομική μονάδα, στην οποία περιλαμβάνονται πολλές εκμεταλλεύσεις μικρού ή μεγαλύτερου μεγέθους.

Τέτοιου είδους εκμεταλλεύσεις είναι :

- τα υπνοδωμάτια,
- το εστιατόριο,
- το μπάρ,
- το κυλικείο,
- η κάβα ποτών,
- η συντήρηση αυτοκινήτων.

Χρειάζεται μεγάλη προσοχή στο διαχωρισμό των εσόδων και εξόδων της κάθε εκμετάλλευσης για να βρεθεί το αποτέλεσμα και γι' αυτό χρησιμοποιείται το λεγόμενο «φύλλο μερισμού».

3.2 Διαστολή εννοιών Ξενοδοχειακή επιχείρηση - Ξενοδοχείο.

Η ξενοδοχειακή επιχείρηση είναι συγκρότημα εκμεταλλεύσεων που προσφέρει στέγη, τροφή, υπηρεσίες (κομμώσεις, συναλλαγές τραπεζών, ταχυδρομείων, ειδικές εξυπηρετήσεις, χώρους συγκέντρωσης και διασκέδασης κ.λ.π) με πρωταρχικό και αντικειμενικό σκοπό το κέρδος.

Η ξενοδοχειακή επιχείρηση προσπαθεί να παρέχει αγαθά και υπηρεσίες με όσο το δυνατόν μεγαλύτερη αμοιβή - αποδοτικότητα, η οποία εξαρτάται από τα διάφορα τμήματα λειτουργίας, από τη σύνθεσή τους και από τον τρόπο λειτουργίας τους.

Η διαφορά του Ξενοδοχείου με την Ξενοδοχειακή επιχείρηση είναι το γεγονός ότι, το ξενοδοχείο προσφέρει, συνήθως, στέγη και τροφή στους πελάτες του, χωρίς ποικιλία υπηρεσιών και διασκεδάσεων.

3.3 Διακρίσεις ξενοδοχείων.

Τα ξενοδοχεία ευρεία έννοια διακρίνονται :

- Ξενοδοχεία (υπερπολυτελείας, πολυτελείας, Α', Β', Γ', Δ' και Ε' κατηγορία).
- Πανδοχεία.
- Οικοτροφεία.
- Ξενώνες.
- Μίπανγκαλδού
- Μοτέλ (πολυτελείας, Α', Β', Γ' κατηγορίας).
- Ενοικιαζόμενα δωμάτια (Α', Β', και Γ' κατηγορίας).
- Τουριστικά περίπτερα.
- Κάμπινγκ.
- Εστιατόρια.
- Μπάρ.
- Ορεινά καταφύγια.

Οι νόμοι ΒΔ 1937, ΒΔ 1959, ΑΝ 431/37, Ν. 392/76, Π.Δ. 33/79 και Ν.

3185/55 διακρίνουν τα ξενοδοχεία σε :

1. Ξενοδοχεία (πολυτελείας, Α', Β', Γ', Δ' και Ε' τάξεων).
2. Οικοτροφεία.
3. Ξενώνες.
4. Επιπλωμένα δωμάτια.

5. Ξενοδοχεία τύπου Μοτέλ.
6. Πανδοχεία.
7. Κάμπινγκ.
8. Τουριστικά καταφύγια εντός παραδοσιακών οικισμών.
9. Κέντρα διακοπών και παραθερισμού αλλοδαπών.

Τα ξενοδοχεία με την στενή έννοια διακρίνονται ανάλογα με :

- Το σκοπό σε : περαστικά (διαβατικά), εποχιακά, συνεχούς λειτουργίας (Full time), διακοπτόμενης λειτουργίας (Past time).
- Τις παρεχόμενες ανέσεις : τουριστικά ή λαϊκά.
- Τον τόπο εγκατάστασης : αστικά, παραλιακά, ορεινά, ιαματικών πηγών και συγκοινωνιακών κέντρων.
- Τα προσφερόμενα αγαθά : απλά, σύνθετα και πολυσύνθετα.
- Τις κτιριακές εγκαταστάσεις σε : συνήθη ή περιπτεριακά.
- Την οικονομική μορφή σε : ατομικές και εταιρικές επιχειρήσεις.
- Την νομική μορφή σε : Ο.Ε, Ε.Ε, Ε.Π.Ε, Α.Ε ....
- Την πελατεία σε : ξενοδοχεία διερχόμενων διακοπών και εμπόρων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΩΝ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

4.1 Εισαγωγή.

Όπως και στην ξενοδοχειακή μονάδα πρέπει να υπάρχει πλήρης και σαφής γνώση του τρόπου λειτουργίας και διάρθρωσης της επιχείρησης έτσι ώστε να εφαρμοσθή σωστά η λογιστική τεχνική. Γι' αυτό το λόγο αναφέρονται παρακάτω ορισμένα στοιχεία που είναι απαραίτητα για την λειτουργία και την διάρθρωση της ξενοδοχειακής επιχείρησης, όπως οι κλάδοι εκμεταλλεύσεως και τα τμήματα του ξενοδοχείου.

4.2 Κλάδοι εκμετάλλευσης.

Μια ξενοδοχειακή επιχείρηση είναι δυνατόν να περιλαμβάνει ένα ή και περισσότερους κλάδους εκμετάλλευσης, οι οποίοι διακρίνονται μεταξύ τους

σε αυτοτελή τμήματα που έχουν ως κύριο σκοπό την αύξηση της συνολικής αποτελεσματικότητας της επιχείρησης μέσα από την παραγωγή ή τη διάθεση αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών.

Οι κλάδοι εκμετάλλευσης ονομάζονται και κέντρα παραγωγικής δραστηριότητας κυρίως από την οπτική της οργάνωσης και διοίκησης της επιχείρησης.

Ανάλογα με τους κλάδους εκμετάλλευσης, που υπάρχουν σε μια ξενοδοχειακή επιχείρηση, μπορούμε να τη διακρίνουμε σε απλή εκμετάλλευση και σε σύνθετη ή πολυσύνθετη. Η ύπαρξη ενός ή περισσότερων κλάδων εκμετάλλευσης σε μια επιχείρηση εξαρτάται, κυρίως, από το πλήθος και τη μορφή των προσφερόμενων απ' αυτήν αγαθών ή υπηρεσιών, με βάση την ανάγκη, της όσο το δυνατόν καλύτερης εξυπηρέτησης της πελατείας της.

Οι κλάδοι εκμετάλλευσης διακρίνονται σε δυο κατηγορίες :

1. **Κύριοι**, με τους οποίους η επιχείρηση προσπαθεί να ανεβάσει την αποδοτικότητά τους.
2. **Βοηθητικοί**, οι οποίοι συμβάλλουν στο έργο των **κύριων**.

Έτσι λοιπόν σ' ένα ξενοδοχείο που περιλαμβάνει το πλήθος των απαιτούμενων σήμερα εκμεταλλεύσεων, **κύριοι** κλάδοι είναι εκείνοι που ετοιμάζουν τα διάφορα αγαθά (μαγειρείο, υπνοδωμάτια, κυλικείο), καθώς και εκείνοι που διαθέτουν αυτά τα αγαθά στους πελάτες (εστιατόριο, μπουφές, μπάρ, υποδοχή) έχοντας πάντα ως βασικό στόχο την επίτευξη του μεγαλύτερου δυνατού κέρδους.

Απ' την άλλη μεριά βοηθητικοί κλάδοι είναι εκείνοι οι οποίοι ενώ δεν επιδιώκουν κέρδη, συμβάλλουν, με τη λειτουργία τους, στην επιτυχία και αύξηση των κερδών των κυρίων κλάδων. Τέτοιοι κλάδοι είναι για παράδειγμα το τηλεφωνικό κέντρο, το πλυντήριο, η αίθουσα τηλεόρασης και προβολών.

Είναι δυνατό όμως στο χώρο ενός ξενοδοχείου να λειτουργούν κλάδοι των οποίων το αντικείμενο να είναι εντελώς ανεξάρτητο από εκείνο του ξενοδοχείου. Στην κατηγορία αυτή ανήκουν το κομμωτήριο, το πρατήριο βενζίνης, το ανθοπωλείο, διάφορα γήπεδα τένις, πισίνες αίθουσες τυχερών παιχνιδιών, τουριστικών ειδών.

Όλοι αυτοί οι κλάδοι ονομάζονται «δευτερεύουσες εκμεταλλεύσεις», αλλά πολλές φορές είναι δυνατόν να αποτελέσουν κύριους κλάδους εκμετάλλευσης, για παράδειγμα οι αίθουσες τυχερών παιχνιδιών που διατηρούν μεγάλες ξενοδοχειακές επιχειρήσεις, όπως είναι το PORTO KARRAS στη Χαλκιδική ή το MONT - PARNES στην Αθήνα.

Οι κυριότεροι κλάδοι εκμετάλλευσης στις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις είναι οι εξής :

1. ΚΥΡΙΟΙ ΚΛΑΔΟΙ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ

- Υπνοδωμάτια.

Το τμήμα αυτό περιλαμβάνει τις υπηρεσίες του προσωπικού της μονάδας, οι οποίες μπορεί να είναι εξειδικευμένες ή όχι, καθώς και τις υπηρεσίες των πάγιων στοιχείων (ιματισμός), οι οποίες είναι απαραίτητες για την προετοιμασία των δωματίων για τους πελάτες.

Η ανάμιξη εξόδων λειτουργίας των χρησιμοποιούμενων μέσων μεταξύ αυτού του κλάδου και των άλλων κλάδων (ανελκυστήρες, φαγητό, πλυντήριο, κύλικείο) δημιουργεί πρόβλημα στο μερισμό των δαπανών.

- Εστιατόριο.

Ο κλάδος αυτός περιλαμβάνει δυο διαχωρισμένες μεταξύ τους δραστηριότητες, το μαγειρείο και την τραπεζαρία. Το μαγειρείο με τη χρησιμοποίηση τεχνικών μέσων και Α' υλών παρασκευάζει πλήθος φαγητών, ορεκτικών, σαλάτων κ.λ.π που να ευχαριστεί τους πελάτες. Έτσι όσο μεγαλύτερη είναι η ποιότητα και η ποικιλία του μενού τόσο περισσότεροι πελάτες μένουν ευχαριστημένοι και χρησιμοποιούν το εστιατόριο του ξενοδοχείου αντί να πηγαίνουν σε άλλα καταστήματα ενδεχομένως θα πρόσφεραν περισσότερες υπηρεσίες. Σ' αυτό το σκοπό (της μεγιστοποίησης του αριθμού των πελατών του εστιατορίου του ξενοδοχείου) κινείται και ο καθ' αυτό χώρος φαγητού, δηλαδή η τραπεζαρία. Με τη χρήση ποιοτικών σερβίσιων και πάντα καθαρών και όμορφων τραπεζομάντιλων γίνεται προσπάθεια για να είναι όσο το δυνατό αρεστό το περιβάλλον στον πελάτη, στο οποίο συντελεί και το σωστό και άψογο σέρβις από την μεριά των υπαλλήλων του εστιατορίου.

Σε ότι αφορά την κοστολόγηση σ' αυτό τον κλάδο, συναντιούνται πολλά προβλήματα, καθώς απορροφά υπηρεσίες σημαντικής αξίας και από άλλους κλάδους με αποτέλεσμα να χρειάζεται προσεκτική μελέτη και ορθή επιβάρυνση του κλάδου μόνο με έξοδα των παρασκευαζόμενων φαγητών, ορεκτικών.

- Εκμετάλλευση ποτών (κάβα).

Στο τμήμα αυτό γίνεται αποθήκευση, συντήρηση και προετοιμασία των διάφορων ποτών για να προσφερθούν στον πελάτη είτε μέσα από το χώρο του εστιατορίου, είτε σαν άμεση παράδοση στο δωμάτιο διαμονής του (ZOOM SERVICE).

Στο καθ' αυτό λογιστικό μέρος του συγκεκριμένου κλάδου πρόβλημα μπορεί να αντιμετωπιστεί όταν η διάθεση των ποτών γίνεται μέσω του εστιατορίου και έτσι υπάρχει ανάμειξη των εξόδων των δυο κλάδων.

- Κυλικείο (μπουφές).

Το κυλικείο χρησιμοποιεί τα ίδια μέσα με το εστιατόριο (σκεύη, προσωπικό, χώρους) και ειδικεύεται στην ετοιμασία των ροφημάτων, προγευμάτων και οτιδήποτε άλλο διατίθεται ως «πρωινό» από το ξενοδοχείο.

Ακριβώς για το λόγο ότι μοιράζεται τα ίδια στοιχεία και μέσα με το εστιατόριο δημιουργείται πρόβλημα κοστολόγησης και μερισμού των δαπανών.

- Μπάρ.

Τα ίδια περίπου ισχύουν και για το μπάρ, το οποίο βρίσκεται συνήθως σε ένα ειδικά διαμορφωμένο χώρο ή συστεγάζεται με το σαλόνι του ξενοδοχείου (ανάλογα με τη δυναμικότητα του ξενοδοχείου και τις διαστάσεις του) και προσφέρει αναψυκτικά και οινοπνευματώδη ποτά.

Συνήθως και εδώ δημιουργείται πρόβλημα κοστολόγησης, καθώς χρησιμοποιεί μέσα από τους δυο προηγούμενους κλάδους ειδικά σε μικρής δυναμικότητας ξενοδοχειακές μονάδες.

- Ζαχαροπλασείο.

Συναντάται σε μεγάλες ξενοδοχειακές επιχειρήσεις που προτιμούν να έχουν δικιά τους παραγωγή γλυκών, παγωτών, μπισκότων και έτσι εφοδιάζουν το εστιατόριο. Το κυλικείο, το μπάρ, ή τα διαθέτουν απευθείας στους πελάτες. Αντίθετα είναι δυνατόν να έχουν ειδικές συμβάσεις με εταιρίες παραγωγής και να στέλνονται έτοιμα προϊόντα τα οποία θα χρησιμοποιούνται για τον εφοδιασμό των παραπάνω τμημάτων.

Στην πρώτη περίπτωση, για την παραγωγή υλών αυτών των εδεσμάτων χρησιμοποιούνται οι χώροι και τα μέσα του μαγειρείου με άμεσο αποτέλεσμα τη δημιουργία λογιστικών προβλημάτων στο μερισμό των δαπανών, γεγονός το οποίο δεν συναντάται στη δεύτερη περίπτωση.

2. ΒΟΗΘΗΤΙΚΟΙ ΚΛΑΔΟΙ

- Πλυντήριο - σιδερωτήριο.
- Τηλεφωνικό κέντρο.
- Αίθουσα τηλεόρασης και προβολών.
- Σταθμός αυτοκινήτων πελατών (PARKING) - συνεργείο επισκευών αυτοκινήτων.

4.3 Λειτουργίες.

Όπως σε κάθε εμπορική επιχείρηση, έτσι και στις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις παρατηρούνται ορισμένες βασικές λειτουργίες, οι οποίες έχουν ως σκοπό τη σωστή και απρόσκοπτη ανάπτυξη της μονάδας. Έτσι λοιπόν παρατηρούνται οι εξής λειτουργίες :

1. Εμπορική λειτουργία (χωρίζεται σε δυο τμήματα).

- Τον εφοδιασμό
- Τη διάθεση

Ο εφοδιασμός περιλαμβάνει :

- α) Τις υπηρεσίες προμηθειών.
- β) Τις υπηρεσίες παραλαβών.
- γ) Την αποθήκη.

Με την τήρηση των κατάλληλων εντύπων από τις παραπάνω υπηρεσίες, το λογιστήριο παίρνει από αυτές, τις απαραίτητες πληροφορίες για την καταχώριση, στα λογιστικά βιβλία, των οικονομικών πράξεων που γίνονται στα τμήματα αυτά.

Η διάθεση περιλαμβάνει :

- α) Τις υπηρεσίες του τμήματος των εποπτών πωλήσεων.
- β) Τις υπηρεσίες του τμήματος λογαριασμού πωλήσεων. (Main courante)

2. Τεχνική Λειτουργία.

Η λειτουργία αυτή περιλαμβάνει δυο κλάδους :

- Τον κλάδο παραγωγής ετοιμών, για κατανάλωση, αγαθών.
- Τη σύνθεση Α' υλών αγαθών.

3. Λειτουργία ασφάλειας.

Αυτή αποσκοπεί στη συντήρηση των κτιρίων και εγκαταστάσεων και στην ασφάλεια έναντι των κινδύνων.

4. Διοικητική πυραμίδα.

Έργα της διοικητικής λειτουργίας είναι η οργάνωση και ο συντονισμός των ενεργειών των άλλων δραστηριοτήτων.

Στη λειτουργία αυτή και η υπηρεσία εσωτερικών αγαθών.

5. Λογιστική λειτουργία.

6. Οικονομική λειτουργία.

Λειτουργίες και κλάδοι εκμετάλλευσης

Σ' αυτές τις λειτουργίες περιλαμβάνονται και οι επί μέρους κλάδοι εκμετάλλευσης ως εξής :

Εμπορική λειτουργία

1. εστιατόριο
2. κάβα
3. μπάρ

Τεχνική λειτουργία:

1. μαγειρείο
2. υπνοδωμάτια
3. ζαχαροπλαστείο
4. κυλικείο
5. πλυντήριο

Πρέπει να σημειωθεί ότι η λειτουργία της ασφάλειας, η διοικητική, η οικονομική, καθώς και η λογιστική λειτουργία παραμένουν ανεξάρτητα κέντρα δραστηριότητας από τις οποίες η λογιστική και η οικονομική εντάσσονται στη διοικητική.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ (RATIOS) ΣΤΗΝ ΞΕΝΟΧΟΧΕΙΑΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

5.1 Γενικά

Η σημερινή πραγματικότητα μας αναγκάζει να χρησιμοποιούμε και στο ξενοδοχείο τους αριθμοδείκτες, κυρίως για τον έλεγχο της διαχείρισης και διοίκησης.

Με τους αριθμοδείκτες ή δείκτες, προσπαθούμε να βρούμε, αριθμητικά, το σύνολο των σχέσεων μεταξύ στοιχείων ισολογισμού και του αναλυμένου λογαριασμού «Αποτελέσματα χρήσης» για πληροφοριακούς και στατιστικούς λόγους.

Δείκτες είναι σχέσεις ή λόγοι μεταξύ διαφόρων ποσοτήτων ή οικονομικών μεγεθών της επιχείρησης που αποσκοπούν στο να προσδιορίσουν τη θέση της επιχείρησης ή των διαφόρων τομέων και κλάδων αυτής και να παρουσιάσουν έτσι την πραγματική κατάσταση της επιχείρησης. Οι δείκτες βασίζονται σε στοιχεία λογιστικά ή στατιστικά και αναφέρονται, επομένως στο παρελθόν.

Οι δείκτες, επομένως, αποτελούν χρήσιμο υπολογιστικό μέσο, που βοηθά στην ανάλυση και εκτίμηση των διαφόρων προτάσεων και εναλλακτικών λύσεων και στη λήψη των ορθών επιχειρηματικών αποφάσεων.

5.2 Τα μαθηματικά της ανάλυσης με τους δείκτες.

Το ratio, που σημαίνει λόγος ή αναλογία και καλείται αλλιώς δείκτης, είναι η μαθητική έκφραση μιας σχέσης μεταξύ δυο ή περισσότερων πραγμάτων. Υπάρχουν, λοιπόν τέσσερις (4) τρόποι για να εκφραστεί ένα ratio.

Είναι οι εξής:

1. Σαν ένα κοινό ratio: Δηλαδή η απλή σχέση ενός αριθμού προς έναν άλλο, ο οποίος παίρνεται σα βάση της σύγκρισης. π.χ 5:1.
2. Σαν ένα ποσοστό: Δηλαδή η επί τοις εκατό (%) σχέση μεταξύ δυο αριθμών. Π.χ το 5 είναι το 25% του 20.
3. Σαν ένα turnover: Δηλαδή τον αριθμό με τον οποίο θα πρέπει να πολλαπλασιαστεί ένας άλλος αριθμός για να φτιάξουμε έναν νέο. Π.χ $5 \times 4(\text{turnover}) = 20$.
4. Σαν τιμή ανά μονάδα: Δηλαδή τη διαίρεση με τις μονάδες του χρηματικού ποσού που έχει δαπανηθεί - εισπραχθεί γι' αυτές για να πάρουμε δραχμές ανά μονάδα. Π.χ $100\delta\rho\chi:5 \text{ μονάδες} = 20 \delta\rho\chi/\text{μονάδα}$.

Συνήθως ένα ratio εκφράζεται μ' έναν ή δυο από τους παραπάνω τρόπους.

5.3 Ταξινόμηση των δεικτών και η σημασία τους.

Τους δείκτες τους ταξινομούμε σε εννέα διαφορετικές ομάδες, που είναι οι παρακάτω:

1. Δείκτες ρευστότητας.
2. Δείκτες φερεγγυότητας και δανειοδοτικής ικανότητας.
3. Δείκτες δραστηριότητας και λειτουργικότητας.
4. Δείκτες κερδών και αποδοτικότητας.
5. Δείκτες κεφαλοποίησης.
6. Δείκτες ταχύτητας και διάρκειας περιστροφής κυκλοφορίας.
7. Δείκτης βαθμού αυτοχρηματοδότησης.
8. Δείκτης βαθμού δανειακής επιβάρυνσης.
9. Δείκτης βαθμού απασχόλησης.

Π.Χ. ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ «Α»

Συγκριτικός ισολογισμός της 31ης Δεκεμβρίου 1984 και 1985

	1985	1984
Ενεργητικό		
ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΑ - ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ		
Ταμείο	100.000	100.000
Καταθέσεις	8.000.000	4.400.000
Λογαριασμοί εισπρακτέοι	4.650.000	5.550.000
Αποθήκες		
Τροφίμων	300.000	330.000
Ποτών	450.000	390.000
Υλικών	420.000	330.000
Προπληρωμένα έξοδα	1.080.000	900.000
<i>Σύνολο κυκλοφοριακού ενεργητικού</i>	<u>15.000.000</u>	<u>12.000.000</u>
ΠΑΓΙΑ		
Οικόπεδα	15.000.000	15.000.000
Κτίρια	75.000.000	75.000.000
Εξοπλισμός και έπιπλα	28.500.000	27.000.000
Πιάτα-ποτήρια-ασημικά	750.000	750.000
<i>Σύνολο παγίων</i>	<u>119.250.000</u>	<u>117.750.000</u>
Μείον Αποσβέσεις	8.700.000	4.350.000
<i>Σύνολο</i>	<u>110.550.000</u>	<u>113.400.000</u>
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	<u>125.550.000</u>	<u>125.400.000</u>

	1985	1984
Παθητικό		
ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ		
Λογαριασμοί πληρωτέοι	3.450.000	3.000.000
Φόροι πληρωτέοι	2.850.000	1.500.000
Άλλα πληρωτέα έξοδα	4.440.000	4.500.000
Παρούσες δόσεις μακροπρόθεσμων δανείων	3.000.000	3.000.000
<i>Σύνολο βραχυπροθέσμων υποχρεώσεων</i>	13.470.000	12.000.000
ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ		
Μακροπρόθεσμα δάνεια λήξης μετά από 1 χρόνο	84.470.000	87.000.000
<i>Σύνολο υποχρεώσεων</i>	97.470.000	99.000.000
ΚΕΦΑΛΑΙΟ		
Μετοχικό κεφάλαιο	22.500.000	22.500.000
Τακτικό αποθεματικό	516.000	300.000
Υπόλοιπο σε νέο	5.064.000	3.600.000
<i>Σύνολο Κεφαλαίων</i>	28.080.000	26.400.000
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	125.550.000	125.400.000

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ «Α»

Ανάλυση λογαριασμού εσόδων-εξόδων για τις χρήσεις των ετών
που έληξαν την 31η Δεκέμβρη 1984-1985

	1985	1984	1985 %Επί των δωματίων	1984 %Επί των δωματίων
Δωμάτια	27.600.000	26.400.000	100%	100%
<i>Πωλήσεις</i>				
Αριθμός πελατών	60.000			
Αριθμός πωληθ. δωματίων	50.000			
Διαθέσιμα δωμάτια	73.000			
<i>Έξοδα τμήματος</i>				
Μισθοδοσία	4.320.000	4.092.000	15,65	15,5
Άλλα έξοδα	1.884.000	1.755.000	6,82	6,6
<i>Σύνολο</i>	6.204.000	5.847.000	22,47	22,1
Εισόδημα από το τμήμα	21.396.000	20.553.000	77,52	77,8
Πωλήσεις τροφίμων και ποτών				
Τρόφιμα	12.000.000	11.400.000	71,43	71,7
Ποτά	4.800.000	4.500.000	28,57	28,3
<i>Σύνολο</i>	16.800.000	15.900.000	100%	100%

Κόστος τροφίμων και ποτών				
Τρόφιμα	4.800.000	5.160.000	40	45,2
Ποτά	1.440.000	1.650.000	30	36,6
Σύνολο	6.240.000	6.810.000	37,14	42,8
Μικτά κέρδη				
Πωλήσεις Δημόσιων χώρων	10.560.000	9090.000	62,86	57,1
	600.000	450.000	3,57	2,8
Μικτά κέρδη και άλλα έσοδα	11.160.000	9.540.000	66,43	60
Έξοδα τμήματος				
Μισθοδοσία	6.120.000	5.787.600	36,43	36,4
Άλλα έξοδα	1.680.000	1.823.400	10	11,4
Σύνολο	7.800.000	7.611.000	46,43	47,8
Εισόδημα από το τμήμα	3.360.000	1.929.000	20	12,1
Εισόδημα από δευτερεύοντα τμήματα				
Εισόδημα (ζημιά)	354.000	330.000	1,28	1,2
από Τηλέφωνα	300.000	300.000	1,08	1,1
ΜΙΚΤΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΥ	24.810.000	22.512.000	89,89	85,2
Μη διανεμητέα λειτουργικά έξοδα				
Γενικά & διοικητικά έξοδα				
Μισθοδοσία	1.932.000	1.860.000	7	7,0
Άλλα έξοδα	2.484.000	2.346.000	9	8,8
Σύνολο	4.416.000	4.206.000	16	15,9
Διαφήμιση	1.560.000	1.620.000	5,65	6,1
Ηλεκτρικό & ενέργεια	1.950.000	1.932.000	7	7,3
Συντήρηση & επισκευές	1.560.000	1.650.000	5,65	6,2
Σύνολο μη διανεμητέων	9.486.000	9.408.000	34,37	35,6
ΣΥΝΟΛΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	15.324.000	13.104.000	55,52	49,6
Ενοίκια από καταστήματα	300.000	300.000	1,08	1,1
Πάγια έξοδα				
Δημοτικοί φόροι	1.224.000	1.224.000	4,3	4,6
Ασφάλειες	300.000	300.000	1,08	1,1
Σύνολο	1.524.000	1.524.000	5,52	5,7
Εισόδημα	14.100.000	11.880.000	51,10	45
Τόκοι	4.590.000	4.530.000	16,63	17,1
Εισόδημα	9.510.000	7.350.000	34,45	27,8
Αποσβέσεις	4.350.000	4.350.000	15,76	16,4
Εισόδημα	5.160.000	3.000.000	18,69	11,3
Φόροι (50%)	2.580.000	1.500.000	9,34	5,6
ΚΑΘΑΡΑ ΚΕΡΔΗ	2.580.000	1.500.000	9,34	5,6

5.4 Δείκτες ρευστότητας.

Ρευστότητα γενικά είναι η ικανότητα οικονομικής μονάδας να ανταποκρίνεται στις υποχρεώσεις της, τόσο χρονικά, όσο και ποσοτικά. Η ρευστότητα αποτελεί φαινόμενο το οποίο δημιουργείται στο πλαίσιο της σύγχρονης πιστωτικής οικονομίας. Οι δείκτες, ή ratios, ρευστότητας αναλύουν την οικονομική κατάσταση της επιχείρησης, όπως και την ικανότητά της να εξοφλήσει τις υποχρεώσεις της στους τρίτους πριν αυτές διαμαρτυρηθούν.

- Βαθμός Κυκλοφοριακής Ρευστότητας: τα ποσά παίρνονται από τον ισολογισμό.

$$B.K.P = \frac{\text{Κυκλοφορούντα} + \text{Διαθέσιμα}}{\text{Βραχυπρόθεσμες υποχρεωσ.}} = \frac{15.000.000}{13.740.000} = 1.11 \text{ προς } 1$$

Αυτός ο δείκτης δείχνει σε γενικές γραμμές την ικανότητα της επιχείρησης να εξοφλήσει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της, όταν αυτές λήγουν, σε λιγότερο από ένα χρόνο.

Ο δείκτης αυτός για τα ξενοδοχεία θα πρέπει να είναι λίγο μεγαλύτερος από 1 προς 1.

- Βαθμός Πραγματικής Ρευστότητας: τα ποσά παίρνονται από τον ισολογισμό.

$$\text{B.Π.Ρ.} = \frac{\text{Απαιτήσεις + Διαθέσιμα}}{\text{Βραχυπρόθ. Υποχρεώσεις}} = \frac{12.570.000}{13.470.000} = 0.95 \text{ προς } 1$$

Ο δείκτης αυτός δείχνει την ικανότητα της επιχείρησης να εξοφλήσει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της αμέσως. Γι' αυτό χρησιμοποιούμε μόνο τα στοιχεία τα οποία μπορούν να μετατραπούν σε χρήμα αμέσως. Ο δείκτης αυτός είναι, συνήθως, 1 προς 1, όπως και ο βαθμός Κυκλοφοριακής Ρευστότητας, και αυτό λόγω της έλλειψης μεγάλων αποθεμάτων στις αποθήκες των ξενοδοχείων.

- Απαιτήσεις για σύνολο πράξεων: τα ποσά παίρνονται από τον ισολογισμό και το λογαριασμό εσόδων - εξόδων.

$$\text{Α.Σ.Ε.} = \frac{\text{Μέση αξία απαιτήσεων}}{\text{Σύνολο εισπραξέων}} = \frac{5.100.000}{45.054.000} = 11.32\%$$

Για τον υπολογισμό αυτού του δείκτη χρησιμοποιούμε τη μέση τιμή των εισπραγμένων λογαριασμών αντί του ποσού που παρουσιάζει ο ισολογισμός, γιατί το ποσό αυτό μεταβάλλεται ανάλογα με την περίοδο των εργασιών.

Υπάρχουν πολλοί τρόποι για τον υπολογισμό της μέσης ετήσιας τιμής των εισπρακτέων λογαριασμών. Ο τρόπος που χρησιμοποιούμε είναι ο εξής:

Παίρνουμε το ποσό του λογαριασμού από τον περσινό ισολογισμό, σ' αυτόν προσθέτουμε το ποσό από τον φετινό ισολογισμό και το άθροισμα το διαιρούμε δια δυο (2). Π.χ $(4.650.000+5.550.000):2= 5.100.000$.

Ένας άλλος πιο ακριβής υπολογισμός είναι οι άθροισή τους με την παρακολούθηση των μηνιαίων ποσών και μετά τη διαίρεση του αθροίσματος αυτού με το 12. Όπου χρησιμοποιούνται Η/Υ, ο υπολογισμός γίνεται σε ημερήσια βάση και αυτός είναι, φυσικά, ο πιο ακριβής τρόπος.

Αυτός ο δείκτης δείχνει τι ποσοστό από τις πωλήσεις δεν έχει εισπραχτεί και έτσι τα χρήματα αυτά δεν είναι διαθέσιμα για την εξόφληση βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων του ξενοδοχείου. Επίσης, ο δείκτης αυτός δείχνει τι ποσοστό από τις ετήσιες πωλήσεις γίνονται με πίστωση. Αυτό είναι καλό να μην υπερβαίνει το 5-6%.

- Λογαριασμοί Εισπρακτέοι «turnover»: τα ποσά παίρνονται από τον ισολογισμό και το λογαριασμό εσόδων - εξόδων.

$$\text{Λ.Ε.} = \frac{\text{Σύνολο Εισπράξεων}}{\text{Μέση αξία απαιτήσεων}} = \frac{45.054.000}{5.100.000} = 8.83 \text{ φορές}$$

Αυτός ο δείκτης είναι το αντίστροφο του προηγούμενου και εκφράζει τον αριθμό των περιόδων που οι λογαριασμοί με πίστωση εξοφλούνται κατά τη

διάρκεια ενός χρόνου. Ο δείκτης αυτός κατανοείται καλύτερα σε συνδυασμό με τον επόμενο.

- Μέση εξοφλητική περίοδος:

$$\text{Μ.Ε.Π.} = \frac{\text{Ημέρες Λειτουργίας Ξενοδ.}}{\text{turnover}} = \frac{365}{8,83} = 41 \text{ ημέρες}$$

Ο δείκτης αυτός (σε συνδυασμό με τον προηγούμενο) δείχνει τον αριθμό των ημερών που περνούν για να εξοφληθεί ένας πιστωτικός λογαριασμός. Ο συνηθισμένος εξοφλητικός χρόνος θα πρέπει να είναι μικρότερος από 30 ημέρες και για τις πιστωτικές κάρτες μικρότερος από 7 ημέρες.

5.5 Δείκτες φερεγγυότητας και δανειοδοτικής ικανότητας.

Φερεγγυότητα είναι η ικανότητα μιας επιχείρησης να εξοφλεί τις υποχρεώσεις της όταν πρέπει, συμπεριλαμβανομένων των τόκων και των δόσεων των μακροχρόνιων δανείων.

- Βαθμός φερεγγυότητας: τα ποσά παίρνονται από τον ισολογισμό.

$$\begin{aligned} \text{(Στην αρχή του χρόνου) Β.Φ.} &= \frac{\text{Σύνολο Ενεργητικού}}{\text{Σύνολο υποχρεώσεων}} = \frac{125.550.000}{99.000.000} = \\ &= 1,26 \text{ προς } 1 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{(Στο τέλος του χρόνου) Β.Φ.} &= \frac{125.550.000}{97.470.000} = 1,29 \text{ προς } 1 \end{aligned}$$

Αυτός ο δείκτης δείχνει το ποσό που διαθέτει σε ενεργητικό η επιχείρηση για να καλύψει τις υποχρεώσεις της σε κάθε περίπτωση ανάγκης. Το παίρνουμε στην αρχή και στο τέλος του χρόνου για να βλέπουμε την εξέλιξη. Αυτός ο δείκτης θα πρέπει να έχει μια τιμή καλύτερη από το 2 προς 1. Ο λόγος είναι ότι η λογιστική αξία των στοιχείων του ενεργητικού δεν είναι ποτέ και η πραγματική τους αξία. Συνήθως, η πραγματική τους αξία σε περίπτωση διάλυσης της επιχείρησης είναι ίση με το 50% της λογιστικής. Γι' αυτό, λοιπόν ένας δείκτης 2 προς 1 σημαίνει ότι σε περίπτωση διάλυσης της επιχείρησης

και αν ακόμα τα στοιχεία του ενεργητικού πωληθούν μισοτιμής, θα υπάρχουν κεφάλαια για την εξόφληση των χρεών. Επομένως, ένας δείκτης 2 προς 1 αποτελεί ασφάλεια για τους πιστωτές και δίνει την ικανότητα στους ιδιοκτήτες να διαπραγματευτούν νέες πιστώσεις και δάνεια.

- Υποχρεώσεις προς το Σύνολο του Ενεργητικού: τα ποσά παίρνονται από τον ισολογισμό.

$$\text{Υπ. Προς Σ.Ε.} = \frac{\text{Σύνολο υποχρεώσεων}}{\text{Σύνολο Ενεργητικού}} = \frac{98.470.000}{125.550.000} = 77,63\%$$

Αυτός ο δείκτης είναι αντίθετος από τον προηγούμενο και δείχνει το μέρος του Ενεργητικού που έχει χρηματοδοτηθεί με δανειοδότηση. Στα ξενοδοχεία, ένας δείκτης 60 - 70% ή 2 προς 1 θεωρείται κανονικός, γιατί το ενεργητικό των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων είναι περισσότερο πάγιο και επομένως, χρειάζεται μεγάλα κεφάλαια για να δανειοδοτηθεί.

- Υποχρεώσεις στο ίδιο κεφάλαιο: τα ποσά παίρνονται από τον ισολογισμό.

$$\text{Υ.Ι.Κ.} = \frac{\text{Σύνολο υποχρεώσεων}}{\text{Σύνολο ίδιων κεφαλαίων}} = \frac{97.470.000}{28.080.000} = 3,47 \text{ προς } 1$$

Αυτός ο δείκτης δείχνει σε δραχμές το ποσό που έχει δανειστεί η επιχείρηση για κάθε δραχμή που έχουν συνεισφέρει οι ιδιοκτήτες.

Βασικά οι δείκτες «Βαθμός φερεγγυότητας, Υποχρεώσεις στο σύνολο ενεργητικού και Υποχρεώσεις στο ίδιο κεφάλαιο» εκφράζουν ακριβώς το ίδιο πράγμα γιατί: $E = Y + K$.

Εάν $3E$ τότε $2Y$ και $2Y$ δηλαδή:

$2Y$	$3E$	$1K$
125.550.000	97.470.000	97.470.000
97.470.000	125.550.000	28.080.000

- Κέρδη: τα ποσά παίρνονται από το λογαριασμό των εσόδων - εξόδων.

$$\frac{\text{Κέρδη πριν τους φόρους και τόκους}}{\text{Τόκοι}} = \frac{9.750.000}{4.590.000} = 2,12 \text{ φορές}$$

Ο δείκτης αυτός μετρά την κερδοσκοπική ικανότητα της επιχείρησης. Επειδή οι τόκοι είναι το τελευταίο έξοδο που αφαιρείται από το λογαριασμό εσόδων - εξόδων, και για το οποίο χρειάζεται διάθεση κεφαλαίων, η αναλογία του στα καθαρά κέρδη είναι μιας κάποιας σπουδαιότητας.

Συνήθως, στις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις με δανειοδοτήσεις της τάξης του 60% επί του συνόλου του ενεργητικού και με επιτόκια γύρω στο 10%, ο δείκτης αυτός είναι 4 με 5 φορές. Αυτό σημαίνει ότι αφού πληρωθούν οι τόκοι υπάρχουν ακόμα αρκετά χρήματα για να δοθεί μέρος στους μετόχους.

Το ξενοδοχείο «Α» έχει κερδίσει μόνο 2 φορές τους τόκους του, αλλά αυτό εξηγείται από την πρόσφατη λειτουργία της επιχείρησης και την υψηλή δανειοδότησή της.

5.6 Δείκτες δραστηριότητας και λειτουργικότητας.

Αυτή η ομάδα των δεικτών μετρά την αποδοτικότητα της εταιρίας και το επίπεδο της παραγωγικής χρησιμοποίησης των πάγιων στοιχείων της για τη δημιουργία κέρδους.

- Πάγιων στοιχείων turnover: τα ποσά παίρνονται από τον ισολογισμό και το λογαριασμό εσόδων - εξόδων.

$$\text{Π.Σ.Ε.} = \frac{\text{Σύνολο εισπράξεων}}{\text{Μέση αξία πάγιων στοιχείων}} = \frac{45.054.000}{111.975.000} = 0,4 \text{ προς } 1$$

Αυτός ο δείκτης εκφράζει σε δραχμές το ποσό των εισπράξεων που αντιστοιχεί σε κάθε δραχμή που έχει επενδυθεί σε πάγια στοιχεία. Είναι μια τεχνική αξιολόγησης της ικανότητας της διεύθυνσης του ξενοδοχείου να χρησιμοποιεί αποδοτικά τα Πάγια στοιχεία της επιχείρησης.

Επιθυμία των επιχειρηματιών είναι ο δείκτης αυτός να είναι ανώτερος από 1 προς 1. Όταν είναι κατώτερος από 1 προς 1, δείχνει ότι δεν γίνεται καλή χρησιμοποίηση των πάγιων στοιχείων, σύμφωνα με την αποδοτικότητά τους, είτε ότι έχουν επενδυθεί υπέρογκα ποσά σε Πάγια στοιχεία, χωρίς να υπάρχουν δυνατότητες πλήρους χρησιμοποίησής τους.

- Αποθήκη τροφίμων turnover: τα ποσά παίρνονται από τον ισολογισμό και από το λογαριασμό εσόδων - εξόδων.

$$\begin{aligned} \text{A.T.E.} &= \frac{\text{Συνολικό κόστος πωληθέντων τροφίμων}}{\text{Μέση αξία αποθεμάτων τροφών}} = \frac{4.800.000}{315.000} = \\ &= 15,24 \text{ φορές} \end{aligned}$$

- Αντικατάσταση αποθεμάτων τροφίμων σε ημέρες.

$$\text{A.A.T.P. σε Μ.} = \frac{365}{\text{Turnover}} = \frac{365}{15,24 \text{ φορές}} = 24 \text{ ημέρες}$$

Αυτοί οι δείκτες εκφράζουν ακριβώς το ίδιο πράγμα, δηλαδή το διάστημα που παρέρχεται πριν να πουληθούν τα αποθέματα της αποθήκης. Ο πρώτος δείκτης εκφράζει τη συχνότητα των αντικαταστάσεων των τροφίμων στην αποθήκη μέσα σ' ένα χρόνο. Ο δεύτερος λέει ακριβώς το ίδιο πράγμα, αλλά σε ημέρες.

Το Α.Α.Τ είναι καλό να είναι μεγαλύτερο από 25 με 30 φορές το χρόνο, δηλαδή μικρότερο των 10 - 14 ημερών.

- Αποθήκη Ποτών Turnover: τα ποσά παίρνονται από τον ισολογισμό και το λογαριασμό εσόδων - εξόδων.

$$\begin{aligned} \text{Α.Π.Ε.} &= \frac{\text{Συνολικό κόστος πωληθέντων ποτών}}{\text{Μέση αξία αποθεμάτων ποτών}} = \frac{1.400.000}{420.000} = \\ &= 3,43 \text{ φορές} \end{aligned}$$

- Αντικατάσταση Αποθεμάτων Ποτών σε Ημέρες:

$$\text{Α.Α.Π. σε Η.} = \frac{365}{\text{Turnover}} = \frac{365}{3,43} = 106,4 \text{ ημέρες}$$

Ότι αφορά τους δείκτες για τα τρόφιμα αφορά, και τους δείκτες για τα ποτά. Υπάρχει, παρ' όλα αυτά, η διαφορά ότι αγοράζουμε ποτά λιγότερο συχνά απ' ότι αγοράζουμε τρόφιμα και, όπως είναι φυσικό, έχουμε συνήθως μεγάλα αποθέματα. Αυτή η δέσμευση κεφαλαίων αντισταθμίζεται από τις εκπτώσεις που κάνουν οι έμποροι ποτών όταν πρόκειται για αγορές πολλών χιλιάδων δραχμών.

- Ποσοστό Κόστους Τροφίμων: τα ποσά παίρνονται από τον λογαριασμό εσόδων - εξόδων.

$$\text{Π.Κ.Τ. (φέτος)} = \frac{\text{Κόστος πωληθέντων τροφίμων}}{\text{Πωλήσεις τροφίμων}} = \frac{4.800.000}{12.000.000} = 40\%$$

$$\text{Π.Κ.Τ. (πέρυσι)} = \frac{5.160.000}{11.400.000} = 45,6\%$$

Εκφράζει το καθαρό κόστος για κάθε δραχμή που εισπράττεται από πωλήσεις τροφίμων. Η διαφορά μεταξύ του 40 και του 100% υποδηλώνει ότι απομένει κεφάλαιο για άλλα λειτουργικά έξοδα και για τα κέρδη του τμήματος.

- Ποσοστό Κόστους Ποτών:

$$\text{Π.Κ.Π. (πέρυσι)} = \frac{\text{Κόστος πωληθέντων ποτών}}{\text{Πωλήσεις ποτών}} = \frac{1.650.000}{4.500.000} = 36,7\%$$

$$\text{Π.Κ.Π.(φέτος)} = \frac{1.440.000}{4.800.000} = 30\%$$

Εκφράζει το καθαρό κόστος για κάθε δραχμή που εισπράττεται από πωλήσεις ποτών. Το ποσοστιαίο κόστος των ποτών δεν πρέπει να υπερβαίνει το 30% για κανένα λόγο.

- Ποσοστό Πληρότητας:

$$\text{Π.Π.} = \frac{\text{Σύνολο πωληθέντων Δωματίων}}{\text{Σύνολο Διαθεσίμων Δωματίων}} = \frac{50.000}{73.000} = 68,5\%$$

Αυτός ο δείκτης εκφράζει το επίπεδο χρήσης των δωματίων πελατών στη διάρκεια ενός χρόνου. Δεν υπάρχει καμιά παραδεκτή μέση πληρότητα, όσο μεγαλύτερη είναι τόσο το καλύτερο για το ξενοδοχείο. Δεν θα υπάρχει, όμως να φτάνει κάτω από το νεκρό σημείο.

- Ποσοστό Διπλής Πληρότητας:

$$\text{Π.Δ.Π.} = \frac{\text{Αριθμός πελατών}}{\text{Αριθμός πωληθέντων δωματίων}} = \frac{60.000}{50.000} = 20\%$$

Αυτός ο δείκτης εκφράζει τον αριθμό των δωματίων που ήταν κατειλημμένα από περισσότερα του ενός άτομα. Αυτός ο δείκτης διαφέρει πολύ μεταξύ των διαφορετικών μορφών ξενοδοχείων. Π.χ ένα resort ξενοδοχείο μπορεί να φτάσει 95% διπλή πληρότητα, ενώ ένα εμπορικό ξενοδοχείο πόλης μπορεί να μην υπερβεί το 15%.

- Μέση Τιμή ανά Ενοικιαζόμενο Δωμάτιο:

$$\text{Μ.Τ./Ε.Δ.} = \frac{\text{Πωλήσεις δωματίων}}{\text{Αριθμός πωληθέντων δωματίων}} = \frac{27.600.000}{50.000} = 552 \text{ €}$$

Κάθε ξενοδοχείο έχει μια ποικιλία από διαφορετικά τιμολογημένα δωμάτια. Αυτός ο δείκτης μας λέει πόσο ακριβά πουλήθηκαν τα δωμάτια του ξενοδοχείου, κατά μέσο όρο, τη χρονιά που πέρασε, όπως επίσης και ποια τιμή φάνηκε ότι ήταν η πιο επιθυμητή στους πελάτες.

- Μέση Τιμή ανά Πελάτη:

$$M.T./Π. = \frac{\text{Πωλήσεις δωματίων}}{\text{Αριθμός πελατών}} = \frac{27.600.000}{60.000} = 460 \text{ €}$$

Αυτός ο δείκτης, χωρίς καμιά ιδιαίτερη σημασία. Βοηθά στον προγραμματισμό και στον προϋπολογισμό της επόμενης χρήσης. Χαρακτηριστικό είναι ότι όσο αυξάνεται η διπλή πληρότητα, τόσο ελαττώνεται η μέση τιμή κατά πελάτη.

- Μέση Τιμή κατά Διαθέσιμο Δωμάτιο:

$$M.T./Δ.Δ. = \frac{\text{Πωλήσεις δωματίων}}{\text{Αριθμός διαθέσιμων δωματίων}} = \frac{27.600.000}{73.000} = 378 \text{ €}$$

Αυτός ο δείκτης αν συγκριθεί με το κόστος κατασκευής των δωματίων, προσφέρει μια εικόνα της απόδοσης της επένδυσης κατά δωμάτιο.

5.7 Δείκτες κερδών αποδοτικότητας.

Αυτή η ομάδα των δεικτών εκφράζει την ικανότητα της επιχείρησης να δημιουργήσει κέρδη μέσω των διαθέσιμων πόρων σ' αυτήν. Επίσης συγκρίνει τα κέρδη που έχουν δημιουργηθεί σε σχέση με το σύνολο των εισπράξεων, με τα πάγια στοιχεία και με την επένδυση στην επιχείρηση.

- Αποδοτικότητα Συνολικών Κεφαλαίων : τα ποσά παίρνονται από τον ισολογισμό και το λογαριασμό εσόδων - εξόδων.

$$\text{Α.Σ.Κ.} = \frac{\text{Καθαρά κέρδη πριν τους τόκους και φόρους}}{\text{Μέση αξία ενεργητικού}} = \frac{9.750.000}{125.475.000} = 7,77\%$$

Αυτός ο δείκτης εκφράζει τα ποσοστιαία κέρδη που τα επενδυμένα κεφάλαια αποφέρουν στην επιχείρηση.

- Καθαρή Αποδοτικότητα Ενεργητικού : τα ποσά παίρνονται από τον ισολογισμό και το λογαριασμό εσόδων - εξόδων.

$$\text{Κ.Α.Ε.} = \frac{\text{Καθαρά κέρδη χρήσης}}{\text{Μέση αξία ενεργητικού}} = \frac{2.580.000}{125.475.000} = 2\%$$

Αυτός ο δείκτης που καλείται και δείκτης διοικητικής επίδοσης εκφράζει σε ποσοστά τα κέρδη που κατάφερε να πραγματοποιήσει η διεύθυνση της επιχείρησης με τα διαθέσιμα σε αυτήν στοιχεία του ενεργητικού. Ο δείκτης πρέπει να περιστρέφεται γύρω από το 6%.

- Αποδοτικότητα Ίδιων κεφαλαίων : τα ποσά παίρνονται από τον ισολογισμό και το λογαριασμό εσόδων - εξόδων.

$$\text{Α.Ι.Κ.} = \frac{\text{Καθαρά κέρδη χρήσης}}{\text{Μέση αξία ιδίων κεφαλαίων}} = \frac{2.580.000}{27.240.000} = 9,47\%$$

Αυτός ο δείκτης εκφράζει την απόδοση των κεφαλαίων που έχουν επενδύσει οι ιδιοκτήτες στην επιχείρηση. Συνήθως οι επενδυτές ενδιαφέρονται για 12 - 17% απόδοση στα κεφάλαιά τους, αλλά, αυτή η τιμή εξαρτάται και από το είδος της επιχείρησης. Αν είναι μια μακροχρόνια επιχείρηση, η τιμή αυτή μπορεί να είναι μικρότερη από 15%, εάν είναι μια επιχείρηση μικρής διάρκειας, μπορεί να υπερβαίνει το 15% και αν τέλος, είναι μια προβληματική επιχείρηση, τότε μπορεί να φτάσει το 30 - 35%. Τα ξενοδοχεία, συνήθως, επιδιώκουν μακροπρόθεσμες επενδύσεις.

- Λειτουργική Αποδοτικότητα : τα ποσά παίρνονται από το λογαριασμό εσόδων - εξόδων.

$$\text{Λ.Α.} = \frac{\text{Μικτό εισόδημα ξενοδοχείου}}{\text{Σύνολο εισπραξης χωρίς ενοίκια}} = \frac{24.810.000}{45.054.000} = 55\%$$

Αυτός ο δείκτης εκφράζει την ικανότητα της διεύθυνσης να λειτουργεί το ξενοδοχείο επικερδώς, δηλαδή να χρησιμοποιεί τα στοιχεία του ενεργητικού στη μεγαλύτερη τους απόδοση. Ο δείκτης αυτός δεν περιλαμβάνει πάγια έξοδα, αλλά μόνο λειτουργικά, γιατί η διεύθυνση τις περισσότερες φορές δεν μπορεί να μειώσει τα πάγια με καλύτερες διοικητικές τεχνικές.

Συνήθως αυτός ο δείκτης κυμαίνεται γύρω στο 25%.

- Περιθώριο κερδών : τα ποσά παίρνονται από το λογαριασμό εσόδων - εξόδων.

$$\text{Π.Κ.} = \frac{\text{Καθαρά κέρδη χρήσης}}{\text{Σύνολο εισπραξεων}} = \frac{2.580.000}{45.354.000} = 5,7\%$$

Αυτός ο δείκτης, σε σχέση με το δείκτη «Λειτουργικής Αποδοτικότητας», εκφράζει την αποδοτικότητα της επιχείρησης και την οικονομική της αποτελεσματικότητα.

5.8 Ταχύτητα κυκλοφορίας - Διάρκεια περιστροφής - Βαθμός αυτοχρηματοδότησης - Βαθμός δανειακής επιβάρυνσης - Βαθμός απασχόλησης.

1. Ταχύτητα Κυκλοφορίας.

Έννοια.

Η δυναμική μελέτη και διάρθρωση της περιουσίας αναφέρεται στην κυκλοφορία και τις μεταβολές της, και κυρίως στα στοιχεία του κυκλοφορούντος ενεργητικού. Η κυκλοφορία συνιστά το κύκλωμα εκροών - εισροών, το οποίο αναφέρεται τόσο στη συναλλακτική, (αγορές - πωλήσεις) όσο και στην παραγωγική λειτουργία (εσωτερικές διακινήσεις). Στο κύκλωμα αυτό γίνεται συνεχής μετασχηματισμός των αγαθών και αδιάκοπη σχέση εσωτερικής και εξωτερικής κίνησής τους.

Συνολική ή γενική κυκλοφοριακή ταχύτητα, αυτή υπολογίζεται με βάση τον τύπο :

$$\frac{\text{Κύκλος εργασιών}}{\text{Απασχολούμενα περιουσιακά στοιχεία}}$$

Μερική ή ειδική κυκλοφοριακή ταχύτητα, αυτή διακρίνεται σε :

α) Δείκτη κυκλοφορίας πάγιων στοιχείων.

$$\frac{\text{Κύκλος εργασιών}}{\text{Αξία πάγιων στοιχείων}}$$

β) Δείκτης κυκλοφορίας κυκλοφοριακών στοιχείων.

$$\frac{\text{Κύκλος εργασιών}}{\text{Αξία κυκλοφοριακών στοιχείων}}$$

Σύμφωνα με τα συγκεκριμένα περιουσιακά αγαθά μετρίεται η ταχύτητα κυκλοφορίας για τα αποθέματα, τις απαιτήσεις και τα διαθέσιμα.

- Δείκτης ταχύτητας κυκλοφορίας αποθεμάτων :

$$\frac{\text{Κόστος πωληθέντων}}{\text{Μέσος όρος αποθεμάτων}}$$

- Δείκτης ταχύτητας κυκλοφορίας απαιτήσεων :

$$\frac{\text{Καθαρές συναλλαγές από απαιτήσεις}}{\text{Μέσος όρος απαιτήσεων}}$$

- Δείκτης ταχύτητας κυκλοφορίας διαθεσίμων :

$$\frac{\text{Σύνολο πληρωμών}}{\text{Μέσος όρος διαθεσίμων}}$$

2. Διάρκεια περιστροφής.

Έννοια.

Είναι ο χρόνος παραμονής του στοιχείου που εξετάζεται στην επιχείρηση.

Υπολογισμός.

Βρίσκεται, αν διαιρέσουμε το σύνολο των ημερών της περιόδου με τον αντίστοιχο δείκτη ταχύτητας κυκλοφορίας. Επίσης βρίσκεται, αν αντιστρέψουμε τους όρους του αντίστοιχου δείκτη ταχύτητας κυκλοφορίας και πολλαπλασιάσουμε επί το σύνολο των ημερών της περιόδου (π.χ χρόνου).

3. Βαθμός δανειακής επιβάρυνσης.

Έννοια.

Η δανειακή επιβάρυνση βασίζεται στη χρησιμοποίηση ξένου πιστωτικού κεφαλαίου από την επιχείρηση.

Ο Δε βαθμός δανειακής επιβάρυνσης προκύπτει από τη σχέση των ξένων κεφαλαίων με τα ίδια κεφάλαια, δηλαδή :

$$\frac{\text{Ξένα (πιστωτικά) κεφάλαια}}{\text{Ίδια κεφάλαια}}$$

4. Βαθμός αυτοχρηματοδότησης.

Έννοια.

Τα αποθεματικά κεφάλαια, τα οποία σχηματίζονται από τα κέρδη, αποτελούν την αυτοχρηματοδότηση.

Ο δε βαθμός αυτοχρηματοδότησης προκύπτει από τη σχέση των αποθεματικών προς το ονομαστικό κεφάλαιο, δηλαδή :

$$\frac{\text{Αποθεματικά (αυτοχρηματοδότηση)}}{\text{Ονομαστικό κεφάλαιο (ιδρυτικό - μεταγενέστερο)}}$$

5. Βαθμός απασχόλησης.

Έννοια.

Βαθμός απασχόλησης είναι η κάθε δραστηριότητα που πραγματοποιείται, είτε στην παραγωγή, είτε στη συναλλακτική σφαίρα.

$$B.A = \frac{\text{Πραγματοποιημένη δραστηριότητα}}{\text{Ικανή να επηρευθεί θεωρητικά}}$$

Διακρίσεις :

Ανώτατος ή θεωρητικός βαθμός, όταν η επιχείρηση εξαντλεί ολόκληρη την παραγωγική ή συναλλακτική της ικανότητα, δηλαδή επιτυγχάνει συντελεστή 100%.

Κανονικός, όταν αποτελεί ποσοστό μεγαλύτερης απασχόλησης. Είναι Δε ο πιο συνηθισμένος στην επιχείρηση, δηλαδή ο μέσος όρος του B.A των τελευταίων χρόνων.

Άριστος, όταν η επιχείρηση πραγματοποιεί το ευνοϊκότερο κόστος της.

ΜΕΡΟΣ 3^ο

ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΤΕΛΟΥΣ ΧΡΗΣΗΣ - ΜΕΘΟΔΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

ΤΩΝ ΚΕΡΔΩΝ - ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΚΑΙ ΠΑΡΑΣΤΑΤΙΚΑ ΤΩΝ

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

Η ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ

6.1 Εισαγωγή.

Όπως είναι γνωστό στο τέλος της διαχειριστικής χρήσης, η κάθε ανώνυμη εταιρία θα πρέπει σύμφωνα με τις διατάξεις του Κ.Β.Σ και του Νόμου 2190 να προσδιορίσει το τελικό αποτέλεσμα της χρήσης και να συντάξει τον ισολογισμό τέλους χρήσης.

Έτσι λοιπόν και στις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις ακολουθείται μια ορισμένη σειρά λογιστικών ενεργειών για να φτάσουμε στο σημείο να προσδιορίσουμε και να παρουσιάσουμε, με βάση τις αρχές της λογιστικής, το αποτέλεσμα της τρέχουσας χρήσης.

6.2 Απογραφή τέλους χρήσης.

Με βάση τα όσα ορίζουν από κοινού ο Κ.Β.Σ και ο Νόμος 2190 περί ανωνύμων εταιριών, κάθε επιχειρηματίας, του οποίου η επιχείρηση είναι ενταγμένη στο πλαίσιο των ανωνύμων εταιριών, είναι υποχρεωμένος στο τέλος κάθε διαχειριστικής χρήσης να κάνει γενική απογραφή. Αυτή ονομάζεται απογραφή τέλους χρήσης και καταχωρείται στο βιβλίο απογραφών και ισολογισμών το οποίο, όπως και τα υπόλοιπα, υποχρεωτικής τήρησης, βιβλία είναι θεωρημένο από την αρμόδια εφορία.

Για να συνταχθεί σωστά η απογραφή θα πρέπει πρώτα απ' όλα να γίνει αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης. Έτσι λοιπόν έχουμε για κάθε κατηγορία ξεχωριστά τα εξής στοιχεία :

1. Τα χρεόγραφα και τα αναλώσιμα που υπάρχουν αποτιμούνται στη συνολικά χαμηλότερη τιμή μεταξύ της τιμής κτήσης (δηλαδή την τιμή, στην οποία αγοράστηκε) και τρέχουσας τιμής (δηλαδή την τιμή των στοιχείων τη μέρα που γίνεται η απογραφή). Έτσι λοιπόν: α) παίρνουμε για κάθε είδος χωριστά της δύο προαναφερόμενες τιμές, β) αθροίζουμε και γ) χρησιμοποιούμε το μικρότερο άθροισμα για την αποτίμηση.
2. Τα πάγια στοιχεία αποτιμούνται στην τιμή που αποκτήθηκαν, αυξημένη με τις δαπάνες βελτίωσης και μειωμένη με τις νόμιμες αποσβέσεις.
3. Οι απαιτήσεις, οι οποίες είναι ανεπίδεκτες εισπράξεως, αποσβένονται εξ' ολοκλήρου, ενώ οι επισφαλείς αναγράφονται κατά την πιθανή τους

αξία (αφού δεν μπορούμε να είμαστε απόλυτοι για το ποσό που τελικά θα εισπράξουμε.).

4. Οι ομολογίες που έχει εκδώσει η εταιρία αναγράφονται στο παθητικό στην τιμή που είναι υποχρεωμένη η εταιρία να τις εξοφλήσει.

6.3 Ο ισολογισμός τέλους χρήσης.

Με τον ισολογισμό τέλους χρήσης, προσδιορίζεται η οικονομική κατάσταση της εταιρίας στο τέλος της διαχειριστικής χρήσης. Ακόμη ο ισολογισμός δίνει τα απαραίτητα εκείνα στοιχεία που με την ανάλυση και τη μελέτη τους οι ενδιαφερόμενοι (ελεγκτικές αρχές, μέτοχοι επενδυτές) θα οδηγηθούν σε χρήσιμα και απαραίτητα συμπεράσματα για τη μέχρι τώρα πορεία των εργασιών της εταιρίας αλλά και για το μέλλον της.

Ο ισολογισμός καταχωρείται στο βιβλίο Απογραφών και Ισολογισμών, αφού προηγουμένως έχει καταχωρηθεί η απογραφή. Η κατάρτιση του ισολογισμού πρέπει να έχει τελειώσει μέσα σε δύο μήνες από τη μέρα που λήγει η διαχειριστική χρήση.

Ένας ισολογισμός μιας ξενοδοχειακής επιχείρησης, όπως και κάθε ανώνυμης εταιρίας, πρέπει να περιλαμβάνει και να εμφανίζει τα παρακάτω στοιχεία :

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

1. Πάγια περιουσιακά στοιχεία τα οποία διακρίνονται ως εξής: Γήπεδα ή οικόπεδα, μηχανήματα και εγκαταστάσεις, κτίρια, μεταφορικά μέσα, εργαλεία και όργανα, έπιπλα και σκεύη, μετοχές και εταιρικές μερίδες, απαιτήσεις μακροπρόθεσμες και κάθε άλλο περιουσιακό στοιχείο που έχει πάγιο προορισμό στην εταιρία.
2. Κυκλοφοριακά περιουσιακά στοιχεία: Αυτά χωρίζονται σε δύο υποκατηγορίες οι οποίες είναι: α) αναλώσιμα υλικά αποθήκης, π.χ τρόφιμα, ποτά, είδη καθαριότητας, καύσιμα, εμπορεύματα, υλικά συσκευασίας και κάθε άλλο περιουσιακό στοιχείο ανάλωσης για τις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις, β) εισπρακτέες αξίες, απαιτήσεις βραχυπρόθεσμες, απαιτήσεις κατά πελατών, πρακτόρων, από προκαταβολές σε τρίτους, από διάφορους χρεώστες, συναλλαγματικές και γραμμάτια εισπρακτέα, χρεόγραφα, μεταβατικοί λογαριασμοί ενεργητικού, έξοδα επόμενης χρήσης και κάθε άλλο στοιχείο ταχείας κυκλοφορίας.
3. Τα διαθέσιμα περιουσιακά στοιχεία, στα οποία περιλαμβάνονται οι λογαριασμοί : Τράπεζες (λογ/μοί όψεως και βραχυπρόθεσμοι), εξωτερικό συνάλλαγμα, ταμείο, τοκομερίδια ληξιπρόθεσμα και οτιδήποτε στοιχείο άμεσης ρευστοποίησης.
4. Το χρεωστικό υπόλοιπο του λογαριασμού αποτελέσματος χρήσης των περασμένων χρήσεων και της χρήσης που μόλις έκλεισε.

ΠΑΘΗΤΙΚΟ

1. Το ίδιο κεφάλαιο κατά τις εξής διακρίσεις: Μετοχικό κεφάλαιο (αναφέρεται και ο αριθμός των μετοχών και η ονομαστική αξία κάθε μετοχής), διαφορά έκδοσης μετοχών πάνω από το άρτιο, αποθεματικό και κάθε άλλο στοιχείο που ανήκει στο ίδιο κεφάλαιο.
2. Οι προβλέψεις για την υποτίμηση στοιχείων του ενεργητικού και οι προβλέψεις για υπερτίμηση στοιχείων του παθητικού.
3. Οι υποχρεώσεις (ξένο κεφάλαιο) που διακρίνονται σε: α) Μακροπρόθεσμες (πάνω από ένα έτος), β) Βραχυπρόθεσμες (μέχρι ένα έτος).
Όλες οι υποχρεώσεις πρέπει να κατατάσσονται κατά είδος.
4. Το αδιάθετο υπόλοιπο των καθαρών κερδών.

Πρέπει σε αυτό το σημείο να παρατηρηθεί ότι σε ότι αφορά τις αποσβέσεις που τυχόν υπάρχουν, αυτές αναγράφονται στον ισολογισμό αφαιρετικά κάτω απ' τα στοιχεία τα οποία έχουν σχέση.

Για παράδειγμα:

Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός	XXX·XXX
- αποσβεσμένα έπιπλα	XX·XXX

Ακόμη μια ειδική περίπτωση αποτελούν τα έξοδα ίδρυσης και οργάνωσης της επιχείρησης, τα οποία αναγράφονται στο ενεργητικό του ισολογισμού και η απόσβεσή τους προβλέπεται να γίνει μέσα σε 10 χρόνια με βάση το καταστατικό ή με απόφαση της γενικής συνέλευσης.

Τέλος αναφορικά με την έγκριση και γνωστοποίηση του ισολογισμού τέλους χρήσης ισχύουν τα εξής:

- Το διοικητικό συμβούλιο της ξενοδοχειακής επιχείρησης ανώνυμης εταιρίας αφού εγκρίνει τον ισολογισμό, τον υποβάλλει στη γενική συνέλευση των μετόχων για έγκριση. Παράλληλα στους μετόχους παρουσιάζονται, ο λογαριασμός Αποτελέσματα χρήσης, έκθεση για τον ισολογισμό και τα αποτελέσματα χρήσης και η σχετική έκθεση των ελεγκτών.
- Η γενική συνέλευση των μετόχων πρέπει να συνέλθει μέσα σε έξι μήνες από τη λήξη της διαχειριστικής χρήσης για την έγκριση του ισολογισμού.
- Είκοσι (20) μέρες πριν συνεδριάσει η γενική συνέλευση θα πρέπει να έχουν δημοσιευθεί ο ισολογισμός και ο λογαριασμός αποτελέσματα χρήσης στην εφημερίδα της Κυβερνήσεως και σε δυο ημερήσιες εφημερίδες.
- Επίσης μέσα στην προηγούμενη προθεσμία πρέπει να υποβληθούν στο Υπουργείο Εμπορίου: α) θεωρημένο αντίγραφο του ισολογισμού, β) αντίγραφο της έκθεσης ελεγκτών, γ) αντίτυπα των εφημερίδων που δημοσιοποιήθηκε ο ισολογισμός και το αντίγραφο της ημερήσιας διάταξης των μετοχών της εταιρίας.

6.4 Αποτελέσματα χρήσης.

Για τις ξενοδοχειακές ανώνυμες εταιρίες και γενικότερα όλες τις ανώνυμες εταιρίες το άρθρο 42β του Νόμου 2190 ορίζει αρχικά ότι ο λογαριασμός αποτελέσματα χρήσης πρέπει να είναι πλήρης και σαφής και να εμφανίζει τα πραγματικά κέρδη και τις ζημιές που πραγματοποίησε η εταιρία. Ακόμη το συγκεκριμένο άρθρο αναφέρει ότι ο λογαριασμός αυτός θα πρέπει να εμφανίζει τα εξής στοιχεία:

Το ΜΕΙΚΤΟ ΚΕΡΔΟΣ της επιχείρησης που προκύπτει ύστερα απ' την αφαίρεση του κόστους παραγωγής. Απ' το μεικτό κέρδος αφαιρούνται:

1. τα έξοδα διοικήσεις.
2. τα έξοδα χρηματοδότησης.
3. τα έξοδα διάθεσης των εμπορευμάτων ή των υπηρεσιών.

Στη συνέχεια προστίθενται:

1. τα έσοδα ή τα κέρδη από συμμετοχές της εταιρίας.
2. τα έσοδα ή τα κέρδη από παρεπόμενες ασχολίες της εταιρίας (μισθώματα, ενοικίαση αίθουσας εκδηλώσεων).
3. οι πιστωτικοί τόκοι.
4. οι έκτακτες ωφέλειες ή τα έκτακτα κέρδη.

Από το άθροισμα αυτό αφαιρούνται οι έκτακτες επιβαρύνσεις, οι ζημιές, τα έξοδα και στη συνέχεια απ' το ποσό που θα προκύψει αφαιρούνται οι φόροι για να φτάσουμε στο σημείο να βρούμε τα καθαρά κέρδη χρήσης.

Στην παρουσίαση του λογαριασμού αποτελέσματα χρήσης χρησιμοποιούμε δυο τρόπους ανάλυσης: την κάθετη και την οριζόντια. Το γεγονός στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν είναι τόσο στον τύπο ανάλυσης που θα χρησιμοποιήσουμε αλλά στο ότι θα πρέπει τα στοιχεία να αναφέρονται αναλυτικά και να καταλήγουν στο σωστό αποτέλεσμα.

Πάντως ο κάθετος τρόπος ανάλυσης είναι πιο σύντομος και πιο περιεκτικός καθώς φτάνει κατευθείαν στο καθαρό αποτέλεσμα χρήσης χωρίς περαιτέρω χρονοτριβή.

(Υπόδειγμα σελ.511 του βιβλίου)

6.5 Αποθεματικά κεφάλαια.

Τα αποθεματικά κεφάλαια αποτελούν μέρος της εταιρικής καθαρής περιουσίας και η σημασία τους είναι πολλές φορές μεγαλύτερη ακόμα και απ' το ίδιο το μετοχικό κεφάλαιο της εταιρίας.

Συνήθως τα αποθεματικά σχηματίζονται από τη κράτηση μέρους των καθαρών κερδών της χρήσης, που θα προκύψουν από τη σύνταξη του ισολογισμού, μπορούν όμως να σχηματιστούν και διαφορετικά όπως π.χ από τη διαφορά έκδοσης μετοχών υπέρ το άρτιο ή από την παραγραφή των μερισμάτων.

Σ' αυτό το σημείο πρέπει να σημειωθεί το γεγονός ότι συνηθίζεται οι αποσβέσεις των στοιχείων του ενεργητικού να γίνονται στο τέλος της χρήσης με χρέωση του λογαριασμού αποτελέσματα χρήσης, όπως συνήθως γίνεται και στην περίπτωση σχηματισμού αποθεματικών από την κράτηση καθαρών κερδών, με αποτέλεσμα να γίνεται σύγχυση μεταξύ των εννοιών αποθεματικά και απόσβεση. Με το σχηματισμό αποθεματικού έχουμε αύξηση της καθαρής περιουσίας, ενώ με την απόσβεση προσπαθούμε να αποφύγουμε μείωσή της, κατά ποσό της φθοράς που υπέστησαν τα στοιχεία του πάγιου ενεργητικού.

Ο σκοπός για τον οποίο μια ξενοδοχειακή ανώνυμη εταιρία σχηματίζει αποθεματικά, που δεν είναι μόνο ένας, αλλά ένα πλήθος που αφορά τα παρακάτω στοιχεία:

1. Για αύξηση της οικονομικής δυναμικότητας και ανάπτυξης της επιχείρησης με την επέκταση για παράδειγμα των κτιριακών της εγκαταστάσεων.
2. Για απόσβεση μελλοντικών ζημιών. Με το σχηματισμό του αποθεματικού η ξενοδοχειακή επιχείρηση προσπαθεί να διασφαλίσει και να διαφυλάξει την ακεραιότητα του μετοχικού της κεφαλαίου, ώστε σε μια πιθανή μεγάλη ζημιά να μη δημιουργηθούν επικίνδυνοι κλυδωνισμοί.
3. Για τη διάθεση κερδών στους μετόχους. Με αυτού του είδους τα αποθεματικά ενισχύεται το μέρισμα, κατά της χρήσης εκείνης που δεν προέκυψαν επαρκή κέρδη και γίνεται ομαλή κατά το δυνατό η εξυπηρέτηση του μετοχικού κεφαλαίου.

6.6 Κατηγορίες αποθεματικών.

Τα αποθεματικά χωρίζονται στις παρακάτω κατηγορίες:

- **Τακτικό αποθεματικό.** Η σύσταση του τακτικού αποθεματικού είναι υποχρεωτική δια νόμου για κάθε ανώνυμη εταιρία, άρα και για τις ξενοδοχειακές ανώνυμες εταιρίες (Ν. 2190). Το ποσοστό κράτησης για τη δημιουργία του φτάνει το 5%, τουλάχιστον, των καθαρών κερδών της επιχείρησης, ενώ μπορεί να είναι μεγαλύτερο το ποσοστό αν υπάρξει ομόφωνη απόφαση και περαστεί μέσα στο καταστατικό. Η κράτηση αυτή παύει να είναι υποχρεωτική στην περίπτωση που το τακτικό αποθεματικό φτάσει το 1/3 του μετοχικού κεφαλαίου. Το τακτικό αποθεματικό χρησιμοποιείται μόνο για κάλυψη ζημιάς μέσα σε μια εταιρική χρήση και δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιηθεί για αποσβέσεις ή να διανέμεται στους μετόχους με τη μορφή μερισμάτων. Με το αποθεματικό μπορούμε να έχουμε καταφέρει τα εξής: α) να παρέχεται μια επιπλέον εγγύηση εκτός απ' αυτή του μετοχικού κεφαλαίου, στους πιστωτές της εταιρίας, β) να αυξάνονται τα μέσα δράσης της επιχείρησης και να εδραιώνεται η πίστη της απέναντι σε τρίτους, γ) να αυξάνεται ο βαθμός ρευστότητας της επιχείρησης με την τοποθέτηση αποθεματικών στα στοιχεία του κυκλοφορούντος ενεργητικού.
- **Έκτακτο αποθεματικό.** Ο σχηματισμός των έκτακτων αποθεματικών μπορεί να γίνει, είτε με ρητή διάταξη του καταστατικού, είτε με απόφαση της γενικής συνέλευσης των μετόχων. Γενικότερα οποιοδήποτε στιγμή η γενική συνέλευση έχει τη δυνατότητα να αλλάξει εντελώς ή να

τροποποιήσει μερικώς τη σχετική διάταξη του καταστατικού για τη σύσταση των έκτακτων αποθεματικών ή να καθορίσει άλλο τρόπο διάθεσής τους. Σ' αυτή την κατηγορία εντάσσονται τα αποθεματικά για την εξαγορά ιδρυτικών τίτλων, για την απόσβεση του μετοχικού κεφαλαίου κ.λ.π.

- Αφανή αποθεματικά, σε αντίθεση με τα προηγούμενα αποθεματικά (τακτικά, έκτακτα), τα οποία ονομάζονται εμφανή ή φανερά και που απεικονίζονται λογιστικά, υπάρχει και άλλη μια κατηγορία αποθεμάτων αρκετά σημαντική. Τα αφανή αποθεματικά, είτε απεικονίζονται ελλιπή, είτε δεν εμφανίζονται καθόλου και σχηματίζονται όταν η καθαρή περιουσία της επιχείρησης εμφανίζεται, μέσω του ισολογισμού, μικρότερη απ' την πραγματική. Αυτό μπορεί να συμβεί αν εμφανίζεται, είτε η περιουσία της (το ενεργητικό μικρότερο απ' το παθητικό), είτε το ξένο κεφάλαιο (το παθητικό μικρότερο απ' το πραγματικό), είτε και το ενεργητικό της μικρότερο απ' το παθητικό. Τα «αφανή αποθεματικά» σχηματίζονται συνήθως όταν κάνουμε αποσβέσεις σε αξία μεγαλύτερη απ' την πραγματική, καθώς και εκτίμηση σε τιμή μικρότερη απ' την τρέχουσα άλλων στοιχείων του ενεργητικού π.χ αναλώσιμα, εμπορεύματα, χρεόγραφα. Ο σχηματισμός αφανών αποθεματικών με την απόκρυψη στοιχείων του ενεργητικού ή την προσθήκη ανύπαρκτων υποχρεώσεων σε τρίτους στα στοιχεία του παθητικού υποδηλώνει δόλο και διώκεται και ποινικά.

6.7 Διάθεση καθαρών κερδών χρήσης.

Καθαρά κέρδη της ανώνυμης εταιρίας (σύμφωνα με το Ν 2190) είναι αυτά που μένουν μετά την αφαίρεση, από τα ακαθάριστα κέρδη κάθε εξόδου, κάθε ζημιάς των νόμιμων αποσβέσεων και κάθε άλλου εταιρικού βάρους.

Τα καθαρά κέρδη της ανώνυμης εταιρίας διατίθενται με την εξής σειρά:

- αφαιρείται η κράτηση για το τακτικό αποθεματικό.
- κρατείται το ποσό που απαιτείται για την καταβολή του πρώτου μερίσματος που είναι ποσό ίσο με το 6% του εταιρικού κεφαλαίου.
- η διάθεση του υπολοίπου που μένει γίνεται όπως ορίζει το καταστατικό.

Για το τακτικό αποθεματικό, όπως προαναφέρθηκε, η εταιρία κρατά ένα 5% των καθαρών κερδών για να το σχηματίσει, ενώ αυτή της η υποχρέωση λήγει όταν το αποθεματικό φτάσει το 1/3 του μετοχικού κεφαλαίου.

Η διάθεση των καθαρών κερδών στην ανώνυμη εταιρία γίνεται με τον εξής τρόπο:

1. Τακτικό αποθεματικό: υποχρεωτικός ο σχηματισμός του, με την εταιρία να κρατά ένα 5% απ' τα ετήσια καθαρά κέρδη για το σχηματισμό του. (Άρθρο 44 του Ν. 2190/20)
2. Έκτακτο αποθεματικό: προβλέπεται απ' τις γενικές συνελεύσεις ή το καταστατικό και όχι από το νόμο. Σχηματίζεται για να αντιμετωπίσει έκτακτα γεγονότα και το ποσοστό του εξαρτάται απ' τις αποφάσεις που έχουν ληφθεί από τη γενική συνέλευση ή το καταστατικό.

3. **Μερίσματα πληρωτέα:** διακρίνονται στο πρώτο μέρισμα που είναι ίσο με το 6% του μετοχικού κεφαλαίου και σχηματίζεται μετά τη δημιουργία του τακτικού αποθεματικού και στο δεύτερο μέρισμα, το οποίο είναι απεριόριστο.

Συνήθως για το δεύτερο μέρισμα ακολουθούμε την παρακάτω διαδικασία:

Αφαιρούμε απ' τα καθαρά κέρδη χρήσης:

- το τακτικό αποθεματικό.
- το πρώτο μέρισμα.
- το έκτακτο αποθεματικό.
- την αμοιβή του διοικητικού συμβουλίου.
- τυχόν φόρο αδιανέμητων κερδών.
- τυχόν μέρισμα ιδρυτικών τίτλων.
- τυχόν αφορολόγητο αποθεματικό και το ποσό που προκύπτει το διαιρούμε με τον αριθμό των μετοχών και βρίσκουμε το μέρισμα σε δρχ της κάθε μετοχής.

Αν το μέρισμα είναι ακέριος αριθμός, τότε δεν υπάρχει υπόλοιπο εις νέο.

Στην περίπτωση όμως που το μέρισμα κάθε μετοχής είναι δεκαδικός τότε το ακέραιο αποτελεί το μέρισμα, ενώ το δεκαδικό δίνει το υπόλοιπο εις νέο.

4. **Αμοιβές διοικητικού συμβουλίου:** (Διοικητικού συμβουλίου και προσωπικού για τις επιπλέον υπηρεσίες που προσφέρουν ως στελέχη: διευθυντές, προϊστάμενοι τμημάτων, λογιστηρίου, πωλήσεων, διαχείρισης της εταιρίας).

Το ποσό ή το ποσοστό των αμοιβών του διοικητικού συμβουλίου αποφασίζεται από τη γενική συνέλευση των μετόχων ή προβλέπεται από το καταστατικό.

Ως προς τις λογιστικές εγγραφές που αφορούν τη διάθεση των καθαρών κερδών της επιχείρησης δεν υπάρχει κάποιο ιδιαίτερο πρόβλημα. Έτσι φτιάχνουμε πρώτα ένα πίνακα που να δείχνει τη διάθεση των κερδών και στη συνέχεια με βάση αυτά τα στοιχεία του πίνακα χρεώνεται ο λογαριασμός 86 αποτελέσματα χρήσης και πιστώνεται ο λογαριασμός 88 αποτελέσματα προς διάθεση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

ΜΕΘΟΔΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΚΕΡΔΩΝ ΣΤΟΥΣ ΔΙΑΦΟΡΟΥΣ ΚΛΑΔΟΥΣ ΤΩΝ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΩΝ

7.1 Μέθοδος SEGOS.

Θέλοντας να βρούμε την απορροφητικότητα του κάθε τμήματος της ξενοδοχειακής επιχείρησης και στη συνέχεια το καθαρό κλαδικό αποτέλεσμα, δηλαδή τι προσφέρει καθαρά ο κάθε κλάδος εκμετάλλευσης, χρησιμοποιούμε τη λεγόμενη μέθοδο SEGOS.

Σύμφωνα μ' αυτή, από τα ακαθάριστα έσοδα κάθε κλάδου αφαιρείται το κόστος των αγορών και έτσι προκύπτει ένα είδος ακαθάριστου αποτελέσματος. Στη συνέχεια απ' το υπόλοιπο αφαιρούνται όλα τα λοιπά άμεσα έξοδα του κλάδου και διαμορφώνεται η δυνατότητα απορρόφησης έμμεσων εξόδων. Με βάση αυτή τη δυνατότητα και με τη χρήση ποσοστών μερίζονται στη συνέχεια οι έμμεσες δαπάνες και για να βρεθεί το καθαρό αποτέλεσμα αφαιρούμε τα έμμεσα έξοδα απ' την απορροφητικότητα.

Παράδειγμα:

Έστω σε ξενοδοχείο έχουμε τους παρακάτω κλάδους εκμετάλλευσης:

- α) υπνοδωμάτια,
- β) εστιατόριο,
- γ) μπάρ,

Η main - courante δείχνει ακαθάριστο κύκλο εργασιών για:

- υπνοδωμάτια 30.000.000
- εστιατόριο 10.000.000
- μπάρ 5.000.000

Αγορές

Λοιπές άμεσες δαπάνες

• υπνοδωμάτια 5.000.000	2.000.000
• εστιατόριο 4.000.000	600.000
• μπάρ 1.000.000	400.000

Έμμεσες δαπάνες για μερισμό: 2.000.000

ΠΙΝΑΚΑΣ SEGOS

ΚΛΑΔΟΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ	ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΑ ΕΣΟΔΑ	ΑΓΟΡΕΣ	ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ	ΑΜΕΣΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ
ΥΠΝΟΔΩΜΑΤΙΑ	30.000.000	5.000.000	25.000.000	2.000.000
ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ	10.000.000	4.000.000	6.000.000	600.000
ΜΠΑΡ	5.000.000	1.000.000	4.000.000	400.000
ΣΥΝΟΛΑ	45.000.000	10.000.000	35.000.000	3.000.000

ΑΠΟΡΡΟΦΗΤΙΚΟΤΗΤΑ	ΑΝΑΛΟΓΙΑ ΕΜΜΕΣΩΝ ΕΞΟΔΩΝ	ΕΜΜΕΣΑ ΕΞΟΔΑ	ΚΑΘΑΡΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ
23.000.000	72%	1.440.000	21.560.000
5.400.000	17%	340.000	5.060.000
3.600.000	11%	220.000	3.380.000
32.000.000	100%	2.000.000	30.000.000

Σημείωση:

1. Τα 32.000.000 100%

23.000.000 X;

$$X = \frac{23.000.000}{32.000.000} = 0,72\%$$

2. Τα έμμεσα έξοδα βρίσκονται $2.000.000 \times 72\% = \dots\dots\dots$

3. ΚΑΘΑΡΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ = ΑΠΟΡΡΟΦΗΤΙΚΟΤΗΤΑ - ΕΜΜΕΣΑ ΕΞΟΔΑ

7.2 Φύλλο μερισμού.

Όπως έχει αναφερθεί, σημαντικό στοιχείο για την ορθή απεικόνιση των οικονομικών στοιχείων της ξενοδοχειακής επιχείρησης αποτελεί ο μερισμός των διαφόρων εξόδων που υπάρχουν στη σωστή αναλογία για τον κάθε κλάδο εκμετάλλευσης ξεχωριστά. Έτσι δίνεται η δυνατότητα στους ενδιαφερομένους να γνωρίζουν αναλυτικά αν η ξενοδοχειακή επιχείρηση έχει υπερβολικά έξοδα και από που αυτά δημιουργούνται, ώστε να προβούν στις κατάλληλες ενέργειες.

Έτσι λοιπόν δημιουργείται το λεγόμενο «φύλλο μερισμού» και τα έξοδα κατανέμονται στους υπάρχοντες κλάδους εκμετάλλευσης με βάση ορισμένους συντελεστές, οι οποίοι φαίνονται στο παρακάτω παράδειγμα.

Παράδειγμα:

σε μια ξενοδοχειακή επιχείρηση με τρεις κλάδους εκμετάλλευσης (υπνοδωμάτια, εστιατόριο, μπάρ) υπάρχουν τα παρακάτω στοιχεία:

- α) Ο.Τ.Ε 200.000, β) Δ.Ε.Η 300.000, γ) Τρόφιμα 500.000, δ) Ποτά 200.000,
ε) Έσοδα υπνοδωματίων 1.200.000, στ) Έσοδα εστιατορίου 500.000,
ζ) Έσοδα μπάρ 300.000, η) Έξοδα υπνοδωματίων 700.000, θ) Έξοδα εστιατορίου 200.000, ι) Έξοδα μπάρ 100.000 .

Να γίνει το φύλλο μερισμού γνωρίζοντας ότι Ο.Τ.Ε, Δ.Ε.Η μερίζονται με βάση τα έσοδα κάθε κλάδου ενώ τα τρόφιμα και τα ποτά με βάση τα έξοδα κάθε κλάδου.

Για να μπορέσουμε να φτιάξουμε το φύλλο μερισμού θα χρησιμοποιήσουμε δυο συντελεστές.

- ποσό εξόδου $X \frac{\text{Έσοδα κλάδου}}{\text{Συνολικά έσοδα}}$ που αφορά Ο.Τ.Ε, Δ.Ε.Η στο συγκεκριμένο παράδειγμα.
- ποσό εξόδου $X \frac{\text{Έξοδα κλάδου}}{\text{Συνολικά έξοδα}}$ που αφορά τρόφιμα, ποτά

Έτσι έχουμε τα εξής:

Ο.Τ.Ε

- Υπνοδωμάτια $200.000 X \frac{1.200.000}{2.000.000} = 120.000$
- Εστιατόριο $200.000 X \frac{500.000}{2.000.000} = 50.000$
- Μπάρ $200.000 X \frac{300.000}{2.000.000} = 30.000$

Δ.Ε.Η

- $300.000 X \frac{1.200.000}{2.000.000} = 180.000$
- $300.000 X \frac{1.200.000}{2.000.000} = 75.000$

$$\bullet 300.000 \times \frac{300.000}{2.000.000} = 45.000$$

Τρόφιμα

$$\bullet 500.000 \times \frac{700.000}{1.000.000} = 350.000$$

$$\bullet 500.000 \times \frac{200.000}{1.000.000} = 100.000$$

$$\bullet 500.000 \times \frac{100.000}{1.000.000} = 50.000$$

Ποτά

$$\bullet 200.000 \times \frac{700.000}{1.000.000} = 140.000$$

$$\bullet 200.000 \times \frac{200.000}{1.000.000} = 40.000$$

$$\bullet 200.000 \times \frac{100.000}{1.000.000} = 20.000$$

Τώρα λοιπόν μπορούμε να φτιάξουμε το σχετικό πίνακα:

ΦΥΛΛΟ ΜΕΡΙΣΜΟΥ			ΚΛΑΔΟΙ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ		
Α/Α	ΕΙΔΟΣ ΕΞΟΔΟΥ	ΠΟΣΟ	ΥΠΝΟΔΩΜΑΤΙΑ	ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ	ΜΠΑΡ
1.	Ο.Τ.Ε	200.000	120.000	50.000	30.000
2.	Δ.Ε.Η	300.000	180.000	75.000	45.000
3.	ΤΡΟΦΙΜΑ	500.000	350.000	100.000	50.000
4.	ΠΟΤΑ	200.000	140.000	40.000	20.000
	ΣΥΝΟΛΑ	1.200.000	790.000	265.000	145.000

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΚΑΙ ΠΑΡΑΣΤΑΤΙΚΑ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝ ΚΑΙ ΕΚΔΙΔΟΥΝ ΟΙ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

8.1 Γενικοί Λογαριασμοί. (ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΙΟΝΙΣ ΛΑΓΑΝΑΣ ΖΑΚΥΝΘΟΥ)

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΤΙΤΛΟΣ
10.00.000	ΓΗΠΕΔΑ ΟΙΚΟΠΕΔΑ
11.00.000	ΚΤΙΡΙΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΤΙΡΙΩΝ
11.00.001	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΕΝΝΙΣ
11.01.000	ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΡΓΑ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ
11.02.000	ΛΟΙΠΑ ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΡΓΑ
11.02.002	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΗΠΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΙΑΣ
11.99.000	ΑΠΟΣΒ. ΚΤΙΡ. ΕΓΚΑΤΑΣΤ. ΚΤΙΡΙΩΝ
11.99.001	ΑΠΟΣΒΕΣΜΕΝΕΣ ΕΓΚ/ΣΕΙΣ ΚΤΙΡΙΩΝ
11.99.002	ΑΠΟΣΒΕΣΜΕΝΑ ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΡΓΑ
11.99.003	ΑΠΟΣΒΕΣΜΕΝΕΣ ΕΓΚ/ΣΕΙΣ ΤΕΝΝΙΣ
12.00.000	ΨΥΚΤΙΚΑ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ
12.00.002	ΛΟΙΠΑ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ
12.01.000	ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ
12.02.000	ΦΟΡΗΤΑ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ ΧΕΙΡΟΣ
12.99.000	ΑΠΟΣΒΕΣΜΕΝΑ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ
12.99.001	ΑΠΟΣΒΕΣΜΕΝΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ
13.00.000	ΛΕΩΦΟΡΕΙΟ

13.01.000	ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ Ν0 2393
13.09.000	ΛΟΙΠΑ ΜΕΣΑ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ
13.99.000	ΑΠΟΣΒΕΣΜΕΝΑ ΜΕΣΑ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ
14.00.000	ΕΠΙΠΛΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
14.00.004	ΛΟΙΠΑ ΕΠΙΠΛΑ
14.00.005	ΕΠΙΠΛΑ ΓΡΑΦΕΙΩΝ
14.00.006	ΕΠΙΠΛΑ ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟΥ
14.01.001	ΠΙΑΤΑ - ΠΟΡΣΕΛΑΝΕΣ
14.01.002	ΠΟΤΗΡΙΑ
14.02.001	ΜΗΧΑΝΕΣ ΓΡΑΦΕΙΩΝ ΥΠΟΔΟΧΗΣ
14.03.000	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΕΣ
14.08.000	ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
14.08.002	ΦΑΞ
14.09.901	ΑΝΤΙΚ/ΣΕΙΣ ΕΣΤΙΑΤ. ΛΟΙΠ. ΕΞΟΠΛ.
14.09.905	ΑΝΤΙΚ/ΣΕΙΣ ΤΕΝΝΙΣ
14.10.000	ΙΜΑΤΙΣΜΟΣ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΥ
14.99.000	ΑΠΟΣΒΕΣΜΕΝΑ ΕΠΙΠΛΑ
14.99.001	ΑΠΟΣΒΕΣΜΕΝΑ ΣΚΕΥΗ
14.99.002	ΑΠΟΣΒΕΣΜΕΝΕΣ ΜΗΧΑΝΕΣ ΓΡΑΦΕΙΟΥ
14.99.003	ΑΠΟΣΒΕΣΜΕΝΟΙ Η/Υ
14.99.009	ΑΠΟΣΒΕΣΜΕΝΟΣ ΛΟΙΠΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
15.01.000	ΚΤΙΡΙΑ ΥΠΟ ΕΚΤΕΛΕΣΗ
15.01.001	ΕΓΚ/ΣΕΙΣ ΚΤΙΡΙΩΝ ΥΠΟ ΕΚΤΕΛΕΣΗ
15.02.000	ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ ΥΠΟ ΕΚΤΕΛΕΣΗ
16.00.000	ΥΠΕΡΑΞΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ
16.10.000	ΕΞΟΔΑ ΙΔΡΥΣΗΣ & ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ
16.10.001	ΕΞΟΔΑ ΓΡΑΦΕΙΩΝ
16.10.002	ΓΡΑΦΙΚΗ ΥΛΗ
16.18.000	ΤΟΚΟΙ ΔΑΝΕΙΩΝ ΕΤΕΒΑ
16.99.000	ΑΠΟΣΒ/ΝΕΣ ΑΚ/ΣΕΙΣ & ΕΞΟΔΑ ΠΟΛ. ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΣ
18.11.000	ΔΟΣΜΕΝΕΣ ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ
18.12.000	ΟΦΕΙΛΟΜΕΝΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ
20.01.000	ΠΟΤΑ ΑΝΕΥ Φ.Π.Α
20.01.008	ΠΟΤΑ ΜΕ Φ.Π.Α 8%
20.01.018	ΠΟΤΑ ΜΕ Φ.Π.Α 18%
20.02.000	ΕΙΔΗ ΜΠΟΥΤΙΚ ΑΝΕΥ Φ.Π.Α
20.02.008	ΕΙΔΗ ΜΠΟΥΤΙΚ ΜΕ Φ.Π.Α 8%
20.02.018	ΕΙΔΗ ΜΠΟΥΤΙΚ ΜΕ Φ.Π.Α 18%

20.04.000	ΚΕΝΑ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΩΝ
20.04.003	ΚΕΝΑ - Δ.ΚΟΥΡΤΑΚΗΣ Α.Ε
20.04.004	ΚΕΝΑ ΑΜΣΤΕΛ
24.00.000	ΤΡΟΦΙΜΑ ΑΝΕΥ Φ.Π.Α
24.00.008	ΤΡΟΦΙΜΑ ΜΕ Φ.Π.Α 8%
24.01.008	ΥΛΙΚΑ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΜΕ Φ.Π.Α 8%
24.01.018	ΥΛΙΚΑ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΜΕ Φ.Π.Α 18%
24.05.000	ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ ΚΕΝΩΝ
25.02.000	ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ
25.04.000	ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ ΓΚΑΖΙ
30.00.000	ΔΙΑΜΕΝΟΝΤΕΣ ΠΕΛΑΤΕΣ Μ/Σ
30.00.001	AIR TOUR GREECE
30.00.002	TRAVEL PLAN ATHENS
30.01.001	TUI HIT HOTEL
30.01.002	AIRTOUR INTERNATIONAL - ΑΤΙ
32.00.000	ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΕΣ ΠΑΓΕΙΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ
32.00.001	OBJEKT CARPET ΜΟΚΕΤΤΕΣ
32.00.002	WESTAG GETALIT AG
33.00.000	ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΑΠΟΔΟΧ.
33.07.000	ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΜΕΤΟΧΟΥΣ
33.07.001	ΦΟΡΟΙ ΥΠΕΡΑΞΙΑΣ
33.11.000	ΕΛΛΗΝΙΚΑΙ ΑΚΤΑΙ Α.Ε ΤΡΕΧ. ΛΟΓ.
33.11.001	ΡΟΜΠΙΝΣΟΝ Α.Ε
33.11.002	ΑΜΟΙΒΗ ΔΙΑΧ/ΣΗΣ ΚΥΛΛΗΝΗ
33.13.000	ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΗ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ
33.95.000	ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ
33.95.001	ΕΠΙΣΦΑΛΕΙΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΛΟΠΙΑΝΝΗΣ
33.95.002	ΠΡΟΣΩΡΙΝΟΣ ΛΟΓ/ΜΟΣ
36.00.000	ΕΞΟΔΑ ΕΠΟΜΕΝΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ
38.00.000	ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
38.00.001	ΤΑΜΕΙΟ ΜΙΣΘΟΔΟΣΙΑΣ
38.03.000	ΛΟΓ/ΜΟΣ ΟΨΕΩΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ
38.03.001	ΛΟΓ/ΜΟΣ ΟΨΕΩΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ
38.04.000	ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΣ ΣΕ ΔΡΧ
38.05.000	ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΣ ΣΕ Ξ. Ν.
40.00.000	ΚΑΤΑΒΕΒΛΗΜΕΝΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ Κ. ΜΕΤΟΧΩΝ
40.02.000	ΟΦΕΙΛΟΜΕΝΟ ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ Κ. ΜΕΤΟΧΩΝ
41.02.000	ΤΑΚΤΙΚΟ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ

41.05.000	ΕΚΤΑΚΤΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ
42.00.000	ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΚΕΡΔΩΝ ΕΙΣ ΝΕΟ
42.01.000	ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΖΗΜΙΩΝ ΧΡΗΣΗΣ ΕΙΣ ΝΕΟ
42.02.000	ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΖΗΜΙΩΝ ΠΡΟΗΓ. ΧΡΗΣΗΣ
43.00.000	ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΜΕΤΟΧΩΝ
44.00.000	ΛΟΙΠΕΣ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ - Δ.Α ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΩΝ
44.09.000	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ
44.09.001	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΤΟΚΩΝ
44.09.008	ΛΟΙΠΕΣ ΜΗΝΙΑΙΕΣ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ
45.00.000	ΛΟΙΠΕΣ ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ
50.00.000	ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΣ
50.00.001	ΣΟΥΚΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
50.00.002	ΠΟΒΑΣ ΣΤΑΦΑΝΟΣ
50.00.120	ΣΜΥΡΗ ΕΛΕΝΗ
51.00.000	ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΠΛΗΡΩΤΕΑ
52.00.000	ΔΑΝΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ
53.00.000	ΑΠΟΔΟΧΕΣ ΜΙΣΘΩΤΩΝ ΠΛΗΡΩΤΕΕΣ
54.00.000	Φ.Π.Α ΠΩΛΗΣΕΩΝ
54.00.001	Φ.Π.Α ΠΩΛΗΣΕΩΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
54.00.002	Φ.Π.Α ΑΓΟΡΩΝ
54.00.003	Φ.Π.Α ΠΑΓΕΙΩΝ
54.03.000	Φ.Μ.Υ
55.00.000	ΙΚΑ ΛΟΓ/ΜΟΣ ΤΡΕΧ. ΚΙΝΗΣΕΩΣ
57.00.000	ΛΟΓ/ΜΟΣ ΜΗΧΑΝΟΓΡΑΦ. ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ
57.01.008	ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ 8%
57.01.018	ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ 18%
57.02.008	ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ 8%
57.02.018	ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ 18%
57.04.008	ΠΑΓΙΑ ΜΕ Φ.Π.Α 8%
57.04.018	ΠΑΓΙΑ ΜΕ Φ.Π.Α 18%
60.00.000	ΤΑΚΤΙΚΕΣ ΑΠΟΔΟΧΕΣ
60.02.000	ΣΤΟΛΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ
60.03.000	ΕΡΓΟΔΟΤΙΚΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΙΚΑ
60.03.004	ΧΑΡΤΟΣΗΜΟ ΜΙΣΘΟΔΟΣΙΑΣ
61.00.000	ΑΜΟΙΒΕΣ & ΕΞΟΔΑ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ
61.00.001	ΑΜΟΙΒΕΣ & ΕΞΟΔΑ ΤΕΧΝΙΚΩΝ
62.00.000	ΗΛΕΚΤΡΙΚΟ ΡΕΥΜΑ
62.05.000	ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΑ

62.05.000	ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΑ
69.00.000	ΜΙΣΘΟΙ
69.03.000	ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ
69.10.000	ΑΜΟΙΒΕΣ ΤΡΙΤΩΝ
69.61.000	ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ ΕΓΚΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΤΕΝΝΙΣ
69.61.014	ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ ΕΠΙΠΛΑ & ΣΚΕΥΩΝ
69.61.021	ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ Η/Υ
70.00.001	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΠΟΤΑ
70.03.000	ΛΟΙΠΑ ΕΣΟΔΑ
80.00.000	ΛΟΓ. ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ
80.01.000	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΑΝΟΙΓΜΑΤΟΣ
81.00.000	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΛΕΙΣΙΜΑΤΟΣ
82.00.099	ΕΞΟΔΑ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ ΕΤΩΝ
86.00.000	ΜΙΚΤΑ ΑΠΟΤ. ΚΕΡΔΗ & ΖΗΜΙΕΣ
89.00.000	ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΖΗΜΙΑΣ
89.01.000	ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΚΕΡΔΟΥΣ

Από τους παραπάνω λογαριασμούς γίνεται εύκολα αντιληπτό ότι οι ξενοδοχειακές επιχειρήσεις χρησιμοποιούν περισσότερο λογαριασμούς που αναφέρονται στα πάγια στοιχεία της επιχείρησης.

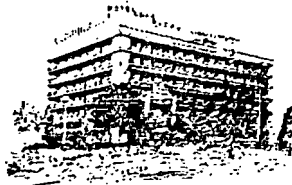

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ LIBERTY Α.Ε.

ΑΝΩΝΥΜΗ ΞΕΝΟΔ. - ΤΟΥΡΙΣΤ. ΕΤΑΙΡΕΙΑ
 ΗΡΩΩΝ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ 41 — ΜΕΣΣΟΛΟΓΓΙ
 Α.Φ.Μ. 94193825 Α.Μ.Α.Ε. 23594/10/Β/91/003
 ΤΗΛ. (0631) 24831 - 24560 - 28050
 FAX 0631 - 24832 Δ.Ο.Υ. ΜΕΣΣΟΛΟΓΓΙΟΥ

HOTEL LIBERTY S.A.

MESSOLONGHI - GREECE
 TEL. 0631 - 24831 - 24560
 FAX 0631 - 24832

0039824

ΑΠΟΔΕΙΞΗ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Κος - Mr ΠΟΡΒΕ

Δ/νοιοι

Δ.Ο.Υ.

Α.Φ.Μ.

ΑΡΙΘ. ΔΩΜ. ROOM No ΑΤΟΜΑ - PERSONS	225		ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΕΚ ΣΤΕΛΕΧΟΥΣ FORWAR FROM BILL	No	ΕΙΣ ΣΤΕΛΕΧΟΣ TO FOLIO	No
ΗΜΕΡΑΙ ΠΑΡΑΜΟΝΗΣ — DAYS OF STAY						
ΧΡΕΩΣΙΣ - CHARGES	8-9	8-9	9-9	10-9		
ΕΝ ΔΩΜ. - ROOM RATE	11025	11025	11025			
ΠΡΟΣΔΑΥΞ. ΔΙΑ ΠΑΡ. 1-2 ΗΜ. ADDIT FOR STAY 2 DAYS 10%						
ΠΡΟΓΕΥΜΑ - BREAKFAST						
ΚΥΛΙΚΕΙΟΝ - BUFFET BAR						
ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ - RESTAURANT						
ΤΗΛ/ΤΑ - PHONE CALS	460	420	1020			
ΗΜ. ΣΥΝΟΛ. - DAILY TOTAL	11535	11445	12045			
ΕΚ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ - TRANSFER FROM		11535	23010	35105		
ΣΥΝ. ΕΙΣ ΜΕΤ. - SOLDE TO BE FWD	11535	23010	35105			

ΕΞΩΦΛΗΘΗ - SETTLED

ΜΕΣΣΟΛΟΓΓΙ
 MESSOLONGHI

10 - 9 - 1997

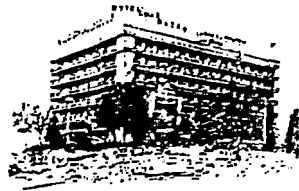
Handwritten signature

35705
10077
25028
500
2042
27570

ΣΥΝ. ΠΛΗΡ. - TOTAL TE PAID

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ LIBERTY Α.Ε.

ΑΝΩΝΥΜΗ ΞΕΝΟΔ. - ΤΟΥΡΙΣΤ. ΕΤΑΙΡΕΙΑ
 ΗΡΩΩΝ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ 41 — ΜΕΣΣΟΛΟΓΓΙ
 Α.Φ.Μ. 94193825 Α.Μ.Α.Ε. 23694/10/8/91/003
 ΤΗΛ. (0631) 24831 - 24560 - 28050
 FAX 0631 - 24832 Δ.Ο.Υ. ΜΕΣΣΟΛΟΓΓΟΥ

HOTEL LIBERTY S.A.

MESSOLONGHI - GREECE
 TEL. 0631 - 24831 - 24560
 FAX 0631 - 24832

0038501

ΑΠΟΔΕΙΞΗ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Κος - Mr _____
 Δ/νοις _____
 Δ.Ο.Υ. _____ Α.Φ.Μ. _____

ΑΡΙΘ. ΔΩΜ. ROOM No ΑΤΟΜΑ - PERSONS	ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΕΚ ΣΤΕΛΕΧΟΥΣ FORWAR FROM BILL	No	ΕΙΣ ΣΤΕΛΕΧΟΣ TO FOLIO	No	ΗΜΕΡΑΙ ΠΑΡΑΜΟΝΗΣ — DAYS OF STAY		
	ΧΡΕΩΣΙΣ - CHARGES						
ΕΝ ΔΩΜ. - ROOM RATE							
ΠΡΟΣΑΥΞ. ΔΙΑ ΠΑΡ. 1-2 ΗΜ. ADDIT FOR STAY 2 DAYS 10%							
ΠΡΟΓΕΥΜΑ - BREAKFAST							
ΚΥΛΙΚΕΙΟΝ - BUFFET BAR							
ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ - RESTAURANT							
ΤΗΛ/ΤΑ - PHONE CALS							
ΗΜ. ΣΥΝΟΛ. - DAILY TOTAL							
ΕΚ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ - TRANSFE FROM							
ΣΥΝ. ΕΙΣ ΜΕΤ. - SOLDE TO BE FWD							
ΕΞΟΦΛΗΘΗ - SETTLED							
ΜΕΣΣΟΛΟΓΓΙ MESSOLONGHI _____ 199 _____							
Φ. Παρεπ. 2%							
Φ.Π.Α. 8%							
ΣΥΝ. ΠΛΗΡ. - TOTAL TE PAID							

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή	1
Πρόλογος	2

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

Ο Κ.Β.Σ ΣΤΙΣ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ Η ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ Κ.Β.Σ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

Ο Κ.Β.Σ ΣΤΙΣ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

1.1 Υπόχρεοι στην τήρηση βιβλίων και στοιχείων	4
1.2 Διάκριση επιχειρηματιών	5
1.3 Έννοια χονδρικής και λιανικής πώλησης	6
1.4 Ένταξη σε κατηγορία τήρησης βιβλίων	7
1.5 Βιβλία δεύτερης κατηγορίας	8
1.6 Βιβλία τρίτης κατηγορίας	10

1.7 Πρόσθετα βιβλία	12
1.7.1 Βιβλία επενδύσεων	13
1.7.2 Βιβλίο κίνησης πελατών (πόρτας)	14
1.8 Οι υποχρεώσεις του επιτηδευματία που τηρεί βιβλία τρίτης κατηγορίας	18
1.9 Δελτίο αποστολής	19
1.10 Τιμολόγια	21
1.10.1 Πιστωτικό τιμολόγιο	22
1.11 Αποδείξεις Πώλησης αγαθών - αποδείξεις παροχής υπηρεσιών	23
1.12 Τρόπος ενημέρωσης των βιβλίων	27
1.13 Θεώρηση βιβλίων και στοιχείων	28
1.14 Τροποποιήσεις του Κ.Β.Σ (που αφορούν επιτηδευματίες)	32

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ Κ.Β.Σ

2.1 Κατηγορίες και ενημέρωση των βιβλίων	36
--	----

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΩΝ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

Η ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΩΣ ΣΥΝΘΕΤΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ ΠΟΛΛΩΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ

3.1 Γενικά	44
3.2 Διαστολή εννοιών Ξενοδοχειακή Επιχείρηση - Ξενοδοχείο	45
3.3 Διακρίσεις Ξενοδοχείων	46

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΩΝ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

4.1 Εισαγωγή	48
4.2 Κλάδοι εκμετάλλευσης	48
4.3 Λειτουργίες	54

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

ΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ (RATIOS) ΣΤΗΝ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

5.1 Γενικά	57
5.2 Τα μαθηματικά της ανάλυσης με τους δείκτες	58
5.3 Ταξινόμηση των δεικτών και η σημασία τους	59
5.4 Δείκτες ρευστότητας	63
5.5 Δείκτες φερεγγυότητας & Δανειοδοτικής ικανότητας	67
5.6 Δείκτες δραστηριότητας & λειτουργικότητας	70
5.7 Δείκτες κερδών αποδοτικότητας	77
5.8 Ταχύτητα κυκλοφορίας - Διάρκεια περιστροφής - Βαθμός αυτοχρηματοδότησης - Βαθμός δανειακής επιβάρυνσης - Βαθμός απασχόλησης	80

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΤΕΛΟΥΣ ΧΡΗΣΗΣ - ΜΕΘΟΔΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΚΕΡΔΩΝ - ΛΟΓ/ΜΟΙ ΚΑΙ ΠΑΡΑΣΤΑΤΙΚΑ ΤΩΝ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

Η ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ

6.1 Εισαγωγή	85
6.2 Απογραφή τέλους χρήσης	86
6.3 Ισολογισμός τέλους χρήσης	87
6.4 Αποτελέσματα χρήσης	91
6.5 Αποθεματικά κεφάλαια	92
6.6 Κατηγορίες αποθεματικών	94
6.7 Διάθεση καθαρών κερδών χρήσης	96

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο

ΜΕΘΟΔΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΩΝ ΚΕΡΔΩΝ ΣΤΟΥΣ ΔΙΑΦΟΡΟΥΣ ΚΛΑΔΟΥΣ ΤΩΝ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΩΝ

7.1 Μέθοδος SEGOS	99
-------------------	----

7.2 Φύλλο μερισμού —————102

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8^ο

ΛΟΓΙΜΟΙ ΚΑΙ ΠΑΡΑΣΤΑΤΙΚΑ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝ ΚΑΙ ΕΚΔΙΔΟΥΝ ΟΙ ΞΕΝΟΔΟΧΙΑΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

8.1 Γενικοί λογαριασμοί (ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΙΟΝΙΣ ΛΑΓΑΝΑ ΖΑΚΥΝΘΟΥ) και
διάφορα παραστατικά των Ξενοδοχειακών Α.Ε. —————106

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- «Τουρισμός και οικονομία», «Ο ΚΩΔΙΚΑΣ ΒΙΒΛΙΩΝ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΣΤΙΣ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ» Αλ. Μιχαλόπουλος, φοροτεχνικός σύμβουλος της Π.Ο.Ξ, 1993.
- ΚΩΔΙΚΑΣ ΒΙΒΛΙΩΝ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ, «Ιωάννης Κ. Μάμνης, Ιωάννης Α. Τσίμας. Α΄- Β΄ ΤΟΜΟΣ 1996».
- ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ, «Δ. Καραχοντζίτης - Κ. Σαρλής 1989»
- Γενικοί Λογαριασμοί, Ξενοδοχείο ΙΟΝΙΣ ΛΑΓΑΝΑ ΖΑΚΥΝΘΟΥ, Ξενοδοχείο LIBERTY ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ, Ξενοδοχείο AMS ΑΚΡΑΤΑΣ.